ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหาร ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

อัจฉรา ทองปัน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

อัจฉรา ทองปัน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE ADMINISTRATIVE SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS THAT AFFECTING ADMINISTRATION QUALITY OF VOCATIONAL EDUCATION STANDARDS UNDER THE OFFICE OF CHIANGMAI VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION

ATCHARA THONGPAN

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment

of the Requirements for the Master of Education Degree

in Educational Administration

May 2024

Copyright 2024 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ของ อัจฉรา ทองปัน

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงพร อุ่นจิตต์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. นริศรา เสือคล้าย)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(รองศาสตราจารย์ ดร. โสภา อำนวยรัตน์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ศึกษาค้นคว้า: อัจฉรา ทองปัน, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร. นริศรา เสือคล้าย

คำสำคัญ: ทักษะการบริหารงาน, คุณภาพการบริหาร, มาตรฐานการอาชีวศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา และ 4) สร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 275 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.832 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 37.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนในรูปแบบของสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}_{tot} = 1.878 + 0.278(X_3) + 0.185(X_1) + 0.114(X_2)$ และสมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.355(Z_{x3}) + 0.261(Z_{x1}) + 0.162(Z_{x2})$

Title: THE ADMINISTRATIVE SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS THAT AFFECTING ADMINISTRATION QUALITY OF VOCATIONAL EDUCATION STANDARDS UNDER THE OFFICE OF CHIANGMAI VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION

Author: Atchara Thongpan, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2023

Advisor: Dr. Narissara Suaklay

Keywords: Administrative Skill, Administration Quality, Vocational Education Standards

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the level of administrative skills of school administrators, 2) study the level of administration quality of Vocational Education Standards, 3) study the correlation between the administrative skills of school administrators and the administration quality of Vocational Education Standards, and 4) create the forecasting equation for the administration quality of Vocational Education Standards under the Office of Chiang Mai Vocational Education Commission. The sample of this research were 275 teachers from schools under the Office of Chiang Mai Vocational Education Commission, which were selected by stratified random sampling. The instrument was a 5-level rating scale questionnaire which the reliability value of the whole questionnaire was obtained as 0.832. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The research results were found as follows: 1) the level of administrative skills of school administrators, overall, was at the highest level, 2) the level of administration quality of Vocational Education Standards, overall, was at the highest level, 3) the administrative skills of school administrators was positively correlated with a relatively moderate level to the administration quality of Vocational Education Standards, and 4) the administrative skills of school administrators affecting to the administration quality of Vocational Education Standards under the Office of Chiang Mai Vocational Education Commission, which cloud forecasted by 37.50 percent with the statistical significance level at .01, as the forecast equation in the raw score: $\hat{Y}_{tot} = 1.878 + 0.278(X_3) + 0.185\ (X_1) + 0.114\ (X_2)$ and the forecast equation in the standard score: $\hat{Z}_y = 0.355(Z_{x3}) + 0.261(Z_{x1}) + 0.162(Z_{x2})$

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งจาก ดร.นริศรา เสือคล้าย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลา ตลอดจนให้ความรู้ คำปรึกษาแนะนำ ข้อคิดเห็น อีกทั้งยังกระตุ้นให้ผู้วิจัยได้แนวคิดแนวทาง เกิดองค์ความรู้ และรู้จักการประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการสร้างผลงาน กรุณาตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองในครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณชาติ ประธานหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้ำฝน กันมา ประธานหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายปัญญา ช่างงาน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพฝาง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์ ที่ได้ให้คะแนะนำในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง อีกทั้งยังช่วยชี้แนะให้เห็นถึงความครอบคลุมรอบด้านในการจัดทำ เพื่อกระตุ้นให้ผู้จัดทำได้มองภาพรวมได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึง ดร.วัชรพงศ์ ฝั้นติ๊บ ผู้อำนวยการสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกให้กับคณะครูของแต่ละวิทยาลัยในสังกัด ในการตอบแบบสอบถามและเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยของขอบคุณบิดามารดาและครอบครัว ที่ได้ปลูกฝังให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา อีกทั้งยังเป็นกำลังใจที่สำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และให้โอกาสในการพัฒนาตนเอง ขอบคุณเพื่อนร่วมงานคณะครูบุคลากรวิทยาลัยการอาชีพฝาง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนทั้งในการทำงานและการเรียน ขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นสำหรับความช่วยเหลือในทุก ๆ สิ่งจนทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการในครั้งนี้จนประสบผลสำเร็จลุล่วง

อัจฉรา ทองปัน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ฎ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

คำถามการวิจัย 5

วัตถุประสงค์การวิจัย 6

สมมติฐานการวิจัย 6

ขอบเขตการวิจัย 6

นิยามศัพท์เฉพาะ 8

ประโยชน์ของการวิจัย 11

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 13

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา 13

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 16

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 40

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 59

กรอบแนวคิดการวิจัย 67

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 68

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง....68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย....69
การเก็บรวบรวมข้อมูล 71
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้....72
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล....76
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม....77
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 79
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 84
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 101
ตอนที่ 5 ผลการสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 102
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 106
สรุปผลการวิจัย 106
อภิปรายผลการวิจัย....110
ข้อเสนอแนะ....118
บรรณานุกรม 120
ภาคผนวก 126
ประวัติผู้วิจัย 156

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจากทัศนะนักวิชาการ 31

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 68

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของประชาการ จำแนกตามสถานภาพ 78

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม (X_{tot}) 79

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะด้านเทคนิค (X_1).....80

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2)..... 81

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) 83

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม (Ytot) 85

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ (Y_1).....85

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ โดยภาพรวม (Y_1) ..86

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม (Y_1) 88

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ โดยภาพรวม (Y_1) 89

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา (Y_2) 90

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยภาพรวม (Y_2) 91

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา โดยภาพรวม (Y_2).....92

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวม (Y_2).....94

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยภาพรวม (Y_2) 96

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y_3) 97

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวม (Y_3)...98

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยภาพรวม (Y_3).....99

ตาราง 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่.....101

ตาราง 22 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 102

ตาราง 23 แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณ และอำนาจการพยากรณ์ของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 103

ตาราง 24 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่แยกเป็นรายด้านเพื่อตรวจสอบสภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) 103

ตาราง 25 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จากทักษะการบริหารงานของผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน 104

ตาราง 26 แสดงค่าสถิติตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 104

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....67

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกายและใจ มีสติและปัญญา มีพัฒนาการรอบด้านที่ดี และมีสุขภาวะเหมาะสมตามช่วงวัย อีกทั้งยังเป็นผู้มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม มีความมัธยัสถ์ ประหยัดอดออม มีความ โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น เป็นผู้มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง นำมาสู่นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาประเทศไทยให้ไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ยุคของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวพ้นประเทศที่มีกับดักรายได้ปานกลาง (สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติฉบับย่อ 2560, หน้า 5) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563 ยุทธศาสตร์ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์โดยในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2563, หน้า 101–102)

การเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมกับกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง หน่วยงานที่จัดการศึกษา จำเป็นต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อีกทั้งสนองตอบนโยบายการพัฒนาศักยภาพคนตามแผนการศึกษาชาติ สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (คม แรงสูงเนิน 2565, หน้า 150) ได้ทำการศึกษาทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา พบว่าทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันการ อาชีวศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ คือ ทักษะการเรียนรู้นวัตกรรม ทักษะสารสนเทศเพื่อเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิต 3R และทักษะการคิด อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2563, หน้า 3) ยังได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะข้ามสายงานของผู้เรียนอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 และประเทศไทย 4.0 ตามความต้องการของสถานประกอบการ พบว่าทักษะที่สถานประกอบการต้องการคือ 1) ทักษะในการทำงาน และความเชี่ยวชาญเฉพาะ ปฏิบัติตามระเบียบ ตามข้อตกลงในที่ทำงาน เข้าใจระบบการผลิต ความปลอดภัยในที่ทำงานและอาชีวอนามัย การบริหารธุรกิจ การวางแผนการบริหารจัดการเวลา การจัดลำดับความสำคัญของงาน การวางแผนชีวิตและครอบครัว 2) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สร้างระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ขยัน อดทน เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มารยาทหรือทักษะทางสังคม ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) รวมถึงบุคลิกภาพที่ดี การเป็นพลเมืองที่ดีการรู้คุณค่าของวัฒนธรรมและชนชาติของตน 3) ภาวะผู้นำ การสอนงาน (Coaching) การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Management) 4. ความสามารถในการสื่อสาร ทักษะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาต่างประเทศอื่นๆ และความสามารถทางดิจิทัล (Digital Literacy) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีพื้นฐานการเขียนโปรแกรม Python, Java การประมวลผลและคำนวณที่จำเป็นและเหมาะสมกับบริบทในแต่ละอาชีพ และ 5) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) มีทักษะที่หลากหลาย (Multi Skill) ในยุคปัจจุบัน สถานประกอบการมีความต้องการบุคลากรที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่มีหลากหลายทักษะ

จากผลการศึกษาวิจัยส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้กำหนดแผนในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ เพื่อเตรียมพร้อมกำลังคนรองรับศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ พัฒนากำลังคนที่มีทักษะขั้นสูง ให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ โดยการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่มุ่งรูปแบบการเรียนการสอนบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผสมผสานกับการสร้างทักษะทางวิชาชีพ อาทิ การสอนแบบ Project Based Learning, Active Learning และ STEM Education รวมถึงการร่วมกันพัฒนาหลักสูตร การถ่ายทอดความรู้ การให้คำปรึกษาในการพัฒนานวัตกรรม และการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการเตรียมกำลังคนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 พัฒนาประเทศให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถแข่งขันกับนานาประเทศ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการเตรียมพร้อมกำลังคนรองรับศตวรรษที่ 21 โดยประกาศใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับทุกวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน จำนวน 9 ประเด็นการประเมิน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย (ประกาศมาตรฐานอาชีวศึกษา พ.ศ.2561, หน้า 1)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในอนาคตโดยให้ผู้เรียนได้รับการ

พัฒนาศักยภาพสูงสุดตามความสนใจและความถนัดของตนเอง ดังนั้นการจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีวิสัยทัศน์ที่มองกว้าง มองไกล กำหนดเป้าหมาย สื่อสาร ประสาน และมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำ ที่สามารถตอบโจทย์ในการบริหารสถานศึกษาภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มีสมรรถนะสูง กล่าวคือมีความรู้ ความสามารถมีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ และต้องได้รับการพัฒนา อีกทั้งมีการเสริมสร้างสมรรถนะอยู่เสมอ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีสมรรถนะในแต่ละบุคคลมีทักษะ และมีความสามารถในการประยุกต์ศาสตร์อย่างมีศิลป์ในการปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างความสำเร็จในระดับองค์กร ปัจจุบันทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับทักษะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ดังเช่น แนวคิดของ มลฤดี สวนดี (2565, หน้า 16) ที่กล่าวว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การบริหารต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ มีทักษะกระบวนการบริหาร เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายต้องมี ความรู้ความสามารถมีทักษะและประสบการณ์ทั้งในงานหน้าที่มีเทคนิควิธีการ ตลอดจนความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการทรัพยากร มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดกว้างไกล สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีภาวะผู้นำ การจัดการ การทำงานเป็นทีม มีความคิดรวบยอด อีกทั้งยังต้องมีความรู้และเข้าใจเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา สามารถบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปรากฏผลการดำเนินงานตามเกณฑ์การดำเนินงาน ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการอาชีวศึกษาจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถรับประกันผลการบริหารของผู้บริหารได้ จากการศึกษาผลการรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบไปด้วย 8 สถานศึกษา ได้แก่วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยการอาชีพฝาง วิทยาลัยการอาชีพจอมทอง วิทยาลัยเทคนิคสารภี วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง วิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ พบว่าแม้สถานศึกษาจะมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับ ดี แต่ยังปรากฏผลการดำเนินงานในรายการปลีกย่อย อาทิเช่น การแข่งขันทักษะวิชาชีพซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรม อันประกอบไปด้วยความคิดสร้างสรรค์ การสรรสร้างนวัตกรรม การแก้ปัญหา การใช้วิจารญาณ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญของผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องนำมาพัฒนา โดยเน้น

3R7C อันเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ ตลอดจนพัฒนาทักษะทางวิชาชีพที่สามารถแข่งขันได้อย่างมีมาตรฐาน ซึ่งผลการประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวข้องเชื่อมโยงไปกับการบริหารจัดการและการพัฒนาหลักสูตร ทั้งในเรื่องของหลักสูตรฐานสมรรถนะและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู หากการประเมินอยู่ในระดับต่ำ จะก่อปัญหาเรื้อรังต่อเนื่องในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อีกทั้งหากผู้บริหารหรือผู้ที่ดำเนินงานในด้านนี้ไม่ได้ทราบปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้บริหารบริหารสถานศึกษาด้วยความไม่ราบรื่น เป็นปัญหาต่อเนื่องต่อการจัดการสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพตามวงจรคุณภาพ ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดเป็นแนวทางหรือนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อช่วยในการเพิ่มขีดความสามารถสำหรับการพัฒนาทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาให้สูงยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับใด

2. คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับใด

3. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ หรือไม่อย่างไร

4. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

2. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 แห่งรวมทั้งสิ้นจำนวน 870 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีขอบเขตของเนื้อหาที่ทำการศึกษา ดังนี้

2.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

2.1.1 ทักษะด้านเทคนิค

2.1.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

2.1.3 ทักษะด้านความคิดรวบยอด

2.2 คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 (ประกาศมาตรฐานอาชีวศึกษา พ.ศ.2561, หน้า 1) ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน ดังนี้

2.2.1 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้

2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้

3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2.2 มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา

2) ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

3) ด้านการบริหารจัดการ

4) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.2.3 มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

2) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพยากรณ์หรือตัวแปรต้น คือ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวน 3 ทักษะ ดังนี้

3.1 ทักษะด้านเทคนิค

3.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

3.3 ทักษะด้านความคิดรวบยอด

ตัวแปรเกณฑ์หรือตัวแปรตาม คือ มาตรฐานการอาชีวศึกษา ที่สืบเนื่องมาจาก ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา

มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 สถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ทักษะของผู้บริหารที่ต้องมีในการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้วยการใช้กระบวนการ วิธีการตลอดจนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารที่จะต้องมีศาสตร์และศิลป์ มีทักษะกระบวนการบริหาร เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้ที่จะต้องมีความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะและประสบการณ์ ไม่ว่าจะเป็นงานในหน้าที่ หรืองานมอบหมาย เป็นผู้ที่มีเทคนิค วิธีการ ตลอดจนความสามารถ ในการสื่อสาร มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถบริหารจัดการข้อมูล จัดการทรัพยากร มีความคิดกว้างไกล สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีภาวะผู้นำ ตลอดจนการจัดการระบบทีม การทำงานเป็นทีม การสร้างทีมงาน มีความคิดรวบยอด รู้และเข้าใจแก้ไขปัญหา สามารถบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วยทักษะย่อย 3 ทักษะ คือ 1)ทักษะด้านเทคนิค 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่งแต่ละทักษะมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญและชำนาญจากประสบการณ์การศึกษาและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบ สามารถวางระบบงาน จัดทำงบประมาณ การประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน สามารถให้คำแนะนำหรือชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติงาน โดยต้องมีเทคนิคในการบริหาร สามารถการสั่งการ ผู้บริหารต้องสั่งอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ถูกต้องตามเหมาะสมกับบุคคล ใช้หลักประชาธิปไตย และติชม ส่งเสริมให้กำลังใจ ต้องเป็นผู้มีเทคนิคในการสร้างระเบียบวินัย ที่คำนึงถึงความเหมาะสมส่งเสริมการเพิ่มสมรรถภาพให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้มีความก้าวหน้าในการทำงาน

1.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการสร้างสัมพันธภาพสามารถสื่อสารเพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน ตลอดจนเป็นความสามารถในการเข้าใจเห็นใจผู้อื่น รวมไปถึงความสามารถในการรับรู้และจัดการอารมณ์ของตนเองความสามารถตอบสนองต่อผู้คนในลักษณะที่สร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ทั้งนี้รวมไปถึงความสามารถในการระบุและจัดการความขัดแย้งด้วยวิธี

สร้างสรรค์ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ในเชิงบวก การแก้ปัญหาความขัดแย้งนี้จำเป็นต้องเข้าใจต้นตอของปัญหา ตลอดจนมุมมองที่แตกต่างกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง การแก้ไขข้อขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพต้องมีทักษะการสื่อสารและทักษะการแก้ปัญหาที่ดี ทั้งนี้ผู้บริหารยังต้องมีความสามารถในการเข้าใจและทำงานร่วมผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่เข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมดมองเห็นองค์การในภาพรวม เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานและสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์จุดแข็งและจุดด้อยขององค์การได้ มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาได้ ครอบคลุมทุกด้าน จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก สามารถ วิเคราะห์งานเพื่อจัดสรรที่เหมาะสมกับบุคลากร อีกทั้งยังสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและอาจจะมีผลกระทบต่อหน่วยงาน

2. คุณภาพการบริหารมาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และมาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม กำกับติดตามดูแลตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา และมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละมาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

2.1 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ หมายถึง การจัดการอาชีวศึกษาถือเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ รวมถึงการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 3 ประเด็น คือ

2.1.1 ด้านความรู้ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือการปฏิบัติงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริงเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา

2.1.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นผู้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาวะที่ดี

2.1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี มีความภูมิใจและมีใจรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.2 มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 3 ประเด็น คือ

2.2.1 ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาใหม่ หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อเป็นผู้พร้อมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงาน ตามหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับการศึกษา ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของแต่ละหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนรายวิชาให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

2.2.3 ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ตลอดจนภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการโรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ รวมไปถึงการใช้สื่อ ใช้แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์ และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

2.2.4 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง สถานศึกษามีความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้น

สังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

2.3 มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 2 ประเด็น คือ

2.3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2.3.2 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย หมายถึง สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตาม วัตถุประสงค์ และเผยแพร่สู่สาธารณชน

3. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

5. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง สถานศึกษาภาครัฐที่ดำเนินงานในการจัดการศึกษา ภายใต้นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 8 แห่ง

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ประโยชน์ในทางด้านวิชาการ

1.1 ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1.2 ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1.4 ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงสมการพยากรณ์คุณภาพการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

2. ประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดเป็นแนวทางหรือนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
    1.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา
    1.2 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
    2.1 ความหมายของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
    2.2 ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
        2.2.1 ทักษะด้านเทคนิค
        2.2.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
        2.2.3 ทักษะด้านความคิดรวบยอด
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561
    3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
    3.2 หลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
    3.3 คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

นักวิชาการไทยและต่างประเทศหลายท่านได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้แตกต่างกันดังนี้

Gorton (1983, P. 210) ได้ให้ความหมายของ ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ตำแหน่งที่ซึ่งทำหน้าที่ในการบริหารหน่วยงานทางการศึกษาโดยมีลักษณะงานเกี่ยวกับการวางแผน

การดำเนินงานการประสานงาน การควบคุมดูแล และการนิเทศงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ บริหารงานทั่วไป ความสัมพันธ์กับชุมชนและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

Calwell (2000, P.130) ได้กล่าวถึงความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่าคือผู้ที่มีภาวะผู้นำทางการศึกษาที่สามารถขับเคลื่อนให้งานด้านการศึกษามุ่งสู่จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อสร้างและจุดประกายให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ถวิล อรัญเวศ (2560, หน้า 5) ให้นิยามว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการบริหารจัดการองค์กร หน่วยงาน หรือสถานศึกษา เป็นผู้มีทักษะในการกำหนดนโยบายเป้าหมายและวิธีการทำงานที่ชัดเจน สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ควบคู่กับยุทธศาสตร์หรือหลักการต่าง ๆ ในการบริหารงานอย่างสูงสุด

กณิษฐา ทองสมุทร (2561, หน้า 25) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีความรูความสามารถและมีอำนาจสูงสุด ในการทำหน้าที่กำหนดทิศทางในการทำงาน วางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จของงาน ในสถานศึกษานั้น ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว

นิภาพร รอดไพบูลย์ (2565, หน้า 15) ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีบทบาทรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ทำหน้าที่กำกับดูแล ควบคุม ตลอดจนบริหารจัดการ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร่วมงานให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ ให้เป็นไปตามภารกิจของสถานศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ เกิดประสิทธิผลสูงสุดภายใต้หลักนิติธรรมและคุณธรรมจริยธรรม

จากการศึกษาความหมายของผู้บริหารสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือผู้ที่มีความรู้ความสามารถ วางแผน กำกับ ติดตาม ประสานงาน ตลอดจนประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งด้านวิชาการ การพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรทุกภาคส่วนภายในสถานศึกษา และประสานการดำเนินงานกับภายนอกเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

Haiman Scott and Connor (1985, p. 422) กล่าวว่าผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงานและคุณสมบัติหลายอย่างรวมกันตามที่หน่วยงานต้องการ จึงจะบริหารงานให้เกิด

ผลดี จะเห็นได้ว่าผู้บริหารที่ขาดความสามารถย่อมขาดความเชื่อถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ในที่สุดความสามารถในการทำงานของผู้บริหาร นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปแล้ว ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์

Conger (1989, p. 79) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษาในการวางนโยบายในเรื่องโปรแกรมทางการศึกษาและกระบวนการสอน การจัดการด้านนโยบาย กฎระเบียบ การบริหารจัดการการเงิน และงานธุรการต่าง ๆ

Hoy and Miskel (2001, p. 222) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับสังคมด้วยดี

พิมพ์พร จารุจิตร์ (2559, หน้า 104) ได้กล่าวถึงความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการทำงานขององค์การ ซึ่งการบริหารที่มีความพร้อมได้มีการกำหนดแบบแผนที่ชัดเจน ย่อมนำองค์การสู่ความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของการทำงาน

กิตติมา ใจปลื้ม (2561, หน้า 12) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญและต้องมีทักษะที่ดีในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งคือการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ และขับเคลื่อนนโยบายในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง มุ่งปฏิรูปกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและเน้นในเรื่องความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ที่มีต่อผู้รับบริการ

กณิษฐา ทองสมุทร (2561, หน้า 27) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำพาสถานศึกษาไปในทิศทางที่กำหนด โดยมีการบริหารงานด้านต่างๆ ในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

ณณัฐ ช่วยงาน (2565, หน้า 12) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการบริหารจัดการต้องมีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการติดต่อ ประสานงาน มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะพัฒนากระบวนการบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย และสามารถผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนและสร้างพลังแห่งการร่วมแรงร่วมใจโดยภาพรวม

ปิยาภรณ์ พูลชัย (2565, หน้า 12) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นผู้วางแผนระบบการทำงานภายในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างราบรื่น ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ศิลปะวิทยาการ คุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงาน อีกทั้งยังเป็นศูนย์รวมของความ

ศรัทธาและความเลื่อมใสของผู้ร่วมงาน เพื่อผลักดันให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือได้วางเป้าหมายไว้ร่วมกัน

มลฤดี สวนดี (2565, หน้า 18) กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการบริหาร ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ โดยจะต้องมีรูปแบบทักษะการบริหารที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ การมอบหมาย มอบอำนาจ เป็นการขับเคลื่อนนโยบายและกำหนดทิศทาง การจัดการที่มีรูปแบบอย่างเป็น ระบบ มีรูปแบบขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ บทบาทของผู้บริหารมีทักษะสำคัญเชิงเทคนิคความสามารถในการใช้เครื่องมือ ทักษะเชิงมนุษย์ความสามารถที่จะทำงานกับคนอื่นได้ ทักษะเชิงมโนทัศน์ความสามารถในการจัดการองค์กรโดยภาพรวม ผู้บริหารจึงจำเป็นจะต้อง มีความรู้ความสามารถและทักษะใหม่ ๆ ในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ ทักษะในการบริหารจึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้ทักษะยังสามารถทำให้ผู้บริหารมีศักยภาพพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงได้

จากการศึกษาเกี่ยวกับของความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการกำหนดทิศทางในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย โดยอาศัยคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่น่าเชื่อถือ มีความรู้ ทักษะ และกระบวนการในการบริหารจัดการให้องค์กรมุ่งไปสู่เป้าหมาย โดยปราศจากความขัดแย้งเพื่อให้สามารุบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 ความหมายของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

สุริยา ทองยัง (2558, หน้า 11) สรุปความหมายของทักษะการบริหารไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิด สติปัญญา ในการบริหารงานภายในองค์กร เป็นทักษะ ของผู้บริหารที่สามารถพัฒนาได้ และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะด้านอื่น ส่งผลให้การทำงานหรือกระทำให้บรรลุสู่เป้าหมายปลายทางขององค์กรอย่างรวดเร็ว และถูกต้อง โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ โดยผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

กนิษฐา ทองสมุทร (2561, หน้า 11) กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันในการวางแผนบริหารจัดการให้สถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

มนฑาทิพย์ นามนุ (2561, หน้า 33) กล่าวว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษา คือ ความสามารถ ความชำนาญ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีระบบระเบียบแบบแผน โดยผ่านการใช้ทรัพยากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารต้องฝึกฝนความสามารถของตนเองให้มีความชำนาญในการบริหารจัดการให้มีความรวดเร็ว ถูกต้อง และก้าวทันยุคเทคโนโลยี เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ศรัญญา น้อยพิมาย (2562, หน้า 32) กล่าวว่า ความสามารถของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ เชี่ยวชาญ คล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้อง และเหมาะสม ทางด้านร่างกาย สติปัญญา หรือสังคม จนเป็นที่ยอมรับ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานในองค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปณิดา ใจดี (2562, หน้า 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสามารถ ในการทำงานให้คล่องแคล่ว ว่องไว รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ และความชำนาญในการปฏิบัติจนเป็นที่ เชื่อถือและยอมรับของบุคคลทั่วไป ทักษะที่เกิดได้นั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้และสามารถ ทำให้บรรลุเป้าหมายปลายทางขององค์กรได้อย่างรวดเร็ว

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563, หน้า 13) กล่าวว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานตามภารกิจหลักซึ่งมีความสำคัญมาก อาศัยการทำงานร่วมกับบุคคลในองค์กร ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลเมื่อมาทำงานร่วมกัน โดยต้องมีทักษะทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคนิค ด้านวิธีการและด้านความคิดรวบยอด เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

สัตตบุษย์ โพธิรุท (2564, หน้า 30) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารจะต้องประกอบไปด้วยความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ความคล่องแคล่วของผู้บริหาร ในการนำเอาศักยภาพของตนเองที่มีอยู่รวมถึงการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารมาดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยกระบวนการที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สุกรรยา อังคุระษี (2565, หน้า 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จากการศึกษาความหมายของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษา คือทักษะของผู้บริหารที่ต้องมีในการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้วยการใช้กระบวนการ วิธีการ ตลอดจนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารงานที่จะให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่หน่วยงานหรือองค์การขึ้นอยู่กับคุณภาพของการบริหาร โดยผู้บริหารจะต้องแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจ ในภาระงานของหน่วยงานหรือองค์การ มีความสามารถทางกระบวนการบริหาร การจัดสรรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในการบริหารจัดการ ตลอดจนการใช้ความสามารถทางทักษะการบริหาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานหรือองค์การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทักษะการบริหารอันจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีและนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานนั้น นักวิชาการได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

Katz (2015, pp. 32–42 อ้างอิงใน ศักดิ์ ศรีสนจิตร์ 2559, หน้า 42) นักวิชาการ และนักธุรกิจที่ได้คิดค้นวิธีการบริหารที่เรียกว่า “ทฤษฎีสามทักษะ” (Three–Skills Method) โดยพบว่า ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถทางการบริหารในทักษะ 3 ด้าน ดังนี้

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ตลอดจนระเบียบวิธีการปฏิบัติความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการบริหารที่เหมาะสมให้งานบรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วย การวางแผน การทำงานเป็นทีม การสื่อความหมาย

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเข้าใจและจูงใจผู้อื่นให้ความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดีเป็นความสามารถ ในทาง มนุษยสัมพันธ์ประกอบด้วย การจูงใจและบำรุงขวัญ มนุษยสัมพันธ์และการใช้หลักธรรม

3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการนึก คิด ที่กว้างขวางและชัดเจน สามารถเข้าใจถึงส่วนต่างๆ ของหน่วยงานที่สัมพันธ์กัน สามารถคิด วิเคราะห์ตัดสินใจให้งานต่าง ๆ ในหน่วยงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยภาวะผู้นำการตัดสินใจ และการขจัดความขัดแย้ง

Sergiovanni (2013, pp. 22–23 อ้างอิงใน ดวงใจ ระถะยาน, 2559, หน้า 25) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นจะต้องมีทักษะสำหรับผู้บริหารหลายประการ ดังนี้

1. ทักษะด้านความเป็นผู้นำ เป็นทักษะพื้นฐานในการเป็นผู้นำทางด้าน การวางแผน การ ประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การจัดการและดำเนินงาน การมอบหมายงาน และการประเมินผล ทักษะในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง การบริหารงานเป็นทีม การตัดสินใจเป็นต้น

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถในการเข้ากับบุคคลต่าง ๆ ในบางครั้งอาจเรียกว่าการครองตน ได้แก่ ทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคลการประสานงาน การแสดงภาวะผู้นำการจูงใจการสร้างขวัญและกำลังใจ ความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน การจูงใจหรือชักจูงสมาชิกในกลุ่ม ร่วมกันทำงาน

3. ทักษะด้านการบริหารงานบุคคล เป็นความสามารถทางการสนับสนุนพัฒนาบุคคล ให้มี ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

4. ทักษะด้านเทคนิค ได้แก่ ทักษะในการจัดหา คือ การซื้อ การจ้าง การเงิน และการบัญชี งานสารบรรณ งานบุคคล และการจัดระบบงาน

5. ทักษะด้านการศึกษา ได้แก่ ทักษะการสอน การวัดผลการศึกษา การนิเทศ การนำแหล่งวิทยาการมาใช้ให้เกิดประโยชน์

6. ทักษะการสร้างความคิด เป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้บริหารเพราะเป็นทักษะในการคาดหวังล่วงหน้า การวิเคราะห์ปัญหา การบริหาร การวางแผน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

7. ทักษะด้านการประเมินผล เป็นความสามารถด้านการประเมินผลซึ่งอาจประเมินจากการสอบถาม การสัมภาษณ์และการสังเกต

Kamat (Online, 2012 อ้างถึง กิตติมา ใจปลื้ม (2562:13) กล่าวว่า ทักษะการบริหาร (Administration Skills) ประกอบด้วยทักษะดังต่อไปนี้

1. ทักษะทางการบริหาร (Administration Skills)

2. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication Skills)

3. ความเข้าใจในด้านพฤติกรรม (Understanding Behavior)

4. ภาวะผู้นำ (Leadership)

5. การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Decision Making)

6. การบริหารเวลา (Time Management)

7. การบริหารความเครียด (Managing Stress)

เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์ (2559, หน้า 23) กล่าวว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อผู้บริหารทุกระดับและทุกองค์กร เพราะการที่จะบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้นั้น ต้องมีทักษะ ซึ่งต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับตนเอง แต่โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษา ซึ่งแตกต่างจากองค์กรอื่น ๆ การบริหารโรงเรียนมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนเป็นหลัก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นจะต้องมีทักษะด้านอื่นเพิ่มขึ้นมา ดังเช่นแนวคิดของดูบริน (Durbin) ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะทั้ง 5 ประการนี้ให้เกิดความชำนาญ จึงจะบริหารงานได้ดีมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ คือ

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) หมายถึงการมีความรู้ ความเข้าใจถึงประสิทธิภาพ และมีความชำนาญในแต่ละกิจกรรมเฉพาะส่วนของงาน เช่น วิธีการ ระบบกระบวนการ หรือเทคนิค ต่าง ๆ พร้อมทั้งมีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ และเทคนิควิธีการในการดำเนินกิจกรรม

2. ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skill) หมายถึงความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ความสามารถที่จะทำให้สมาชิกในทีมร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีความพยายามเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยใช้วิธีการสื่อสารเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของทักษะนี้ และสิ่งที่สำคัญส่วนหนึ่งของทักษะนี้ในการเป็นผู้บริหารคือ การรวมวัฒนธรรมของคนที่หลากหลายไว้ด้วยกัน และจัดการอย่างเหมาะสม ก็จะใช้ความหลากหลายนี้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงานได้

3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) หมายถึง ความสามารถในการประสานงาน และเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทำให้มองภาพรวมของสิ่งที่เป็นอยู่ขององค์กร มองเห็นความสัมพันธ์ของงานแต่ละงานภายในองค์กร และผลกระทบจากสิ่งอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อองค์กรได้ เช่น สังคม เศรษฐกิจ ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญมากเพราะเราต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับโลกภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นความท้าทายหนึ่งของผู้บริหารที่ต้องคิดถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาและต้องหาวิธีแก้ไข

4. ทักษะด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Skill) หมายถึง ความสามารถในการสืบสวนแก้ปัญหา ตัดสินใจหาวิธีแก้ไขปัญหานั้น ๆ ให้สำเร็จ โดยใช้ทั้งเทคนิค วิธีการ บุคลากร ความคิด หรือนโยบายต่าง ๆ ย่อมต้องมีการใช้ทักษะการวินิจฉัย

5. ทักษะด้านนโยบาย (Political Skill) หมายถึง ทักษะที่ผู้บริหารใช้กำหนดหลักการ วิธีการ แนวปฏิบัติ และแนวทางการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายหรือจุดประสงค์ รวมไปถึงเพื่อกำหนดการสื่อสารที่ถูกต้องและถูกคน นอกจากนั้นถ้าผู้บริหารมีทักษะทางด้านนี้สูงก็จะสามารถควบคุมบุคคลให้นำมาซึ่งผลลัพธ์ตามที่ต้องการได้

นิภาธร มุลกุณี (2561, หน้า 35) ได้อธิบายและให้คำจำกัดความไว้ว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารในแต่ละระดับมีความแตกต่างกัน ผู้บริหารต้องการทักษะที่แตกต่างหลากหลาย ต้องมีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งมีความสำคัญในการบริหารงานทั้งใน อดีต ปัจจุบัน และอนาคต รู้จักการวางแผน การควบคุมสถานการณ์ การยืดหยุ่นในการทำงาน โดยได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะต่อไปนี้ คือ

1. ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills) หมายถึง ความรู้ ความชำนาญในการใช้ความรู้ ความคิด ปัญญา และวิสัยทัศน์ในการบริหารหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้ทันต่อโลกทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย การใช้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน สังคม และประเทศ สามารถนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้บริหารงานอย่างต่อเนื่อง มีการประยุกต์หรือใช้นโยบายไปปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ใช้การบริหารงานอย่างเป็นระบบ การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม อีกทั้งยังต้องสามารถบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะทางเทคนิคเป็นทักษะการใช้ความรู้ กระบวนการ และเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อให้งานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม และการกระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถประยุกต์ใช้และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาอำนวยความสะดวกในการทำงาน อีกทั้งเสริมความก้าวหน้าในการทำงาน รวมทั้งสามารถแนะนำ ชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ เป็นทักษะในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการบริหารได้เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงาน การใช้แผนปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือการบริหารงาน การนำเทคนิคกระบวนการบริหารมาประยุกต์ใช้ การสื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ทั้งการพูดและการเขียน ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายรูปแบบ และใช้เทคนิคการพัฒนางาน วิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะการศึกษาและการสอน เป็นทักษะที่ผู้บริหารใช้ความสามารถในการเป็นผู้นำทางการศึกษาและการเป็นผู้มีภูมิรู้ เป็นนักวิชาการที่ดี ใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนถ่ายทอดแนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเข้าใจในการเรียนการสอนสอดคล้อง กับภารกิจและนโยบายการศึกษา ที่สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ชีวิต และสิ่งแวดล้อม บริหารหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เหมาะสมตามวัยของผู้เรียน และเป็นไปตามแผนที่กำหนด พร้อมส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาวิธีการสอนโดยยึด

ผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางวิชาการ การนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการสอบของนักเรียนมาใช้ปรับปรุงหลักสูตร

4. ทักษะทางมนุษย์ เป็นทักษะที่ผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในการทำงานร่วมกับคน และการใช้คนเพื่อปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน เข้าใจสภาพธรรมชาติ ความต้องการของมนุษย์ พร้อมรู้จักและเลือกใช้วิธีจูงใจให้ถูกต้องเหมาะสม สามารถเสริมสร้างความร่วมมือของทีมงาน ในการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง สามารถเลือกใช้หลักเกณฑ์ที่ดีในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก มีการติดต่อประสานงาน สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีเมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

5 ทักษะทางความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่เข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมด ความสามารถในการมองเห็นองค์การแบบภาพรวม เหมือนนกที่มองจากที่สูง (Bird Eyes View) มีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่กระทบต่อองค์การ ความสามารถในการประสานงานอีกทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มองเห็นภาพและเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน เข้าใจโครงสร้าง ภารกิจของการบริหารงานได้อย่างทะลุปรุโปร่ง สามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อหน่วยงาน สามารถวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์จุดแข็งและจุดด้อยขององค์การได้ มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาได้ครอบคลุมทุกด้าน สามารถจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก สามารถวิเคราะห์งานเพื่อจัดสรรให้เหมาะสมกับบุคลากร นำนโยบายของรัฐและแผนการศึกษามากำหนดเป็นแผนงาน วินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ

ศรัญญา น้อยพิมาย (2562, หน้า 52) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารประกอบไปด้วย

1. ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์มีการวางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มีการจัดทำใช้แผนปฏิบัติการ แผนพัฒนา แผนกลยุทธ์ ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศ มีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการตัดสินใจ สั่งการ การมอบหมายงานต่าง ๆ สามารถจัดหาเครื่องมือและทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารได้อย่างเพียงพอกับความต้องการ มีวิธีการในการปฏิบัติตลอดจนสามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายได้อย่างน่าสนใจ โดยการนำสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเข้ามาใช้ได้อย่าง คล่องแคล่ว มีการระดมความคิดการทำงานแบบร่วมมือมาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน สามารถแนะนำหรือชี้แนะหลักการ วิธีปฏิบัติ เทคนิคการจัดการเรียนการสอนให้กับครูในสถานศึกษา เทคนิคในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติด้วยวิธีที่หลากหลาย เลือกและนำมาใช้ในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง สามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

2. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย พันธกิจ เพื่อพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวม เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงานได้อย่างถูกต้องชัดเจน มีการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ใช้แนวคิดที่สร้างสรรค์และกลยุทธ์ใหม่ ๆ ในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยการนำความรู้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้กับความรู้ใหม่ ๆ ประกอบกับข้อมูลการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา รวมทั้งสามารถตีความและแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อนได้อย่างน่าเชื่อถือ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ มีวิธีตัดสินใจได้อย่างหลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีและกระตุ้นให้บุคลากรได้เกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ส่งเสริมให้สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ก่อเกิดผลดีในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skill) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีมนุษยสัมพันธ์ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี สามารถทำงานให้บรรลุผลด้วยความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมและความต้องการพื้นฐานของแต่ละบุคคล ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ มีการยอมรับนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกัน เสริมสร้างแรงจูงใจให้ครูได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและให้คำแนะนำที่ดี สามารถควบคุมอารมณ์ แก้ปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือพร้อมทั้งเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของ

บุคลากร มีการติดต่อประสานงาน สื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา รวมทั้งสร้างกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างเครือข่ายภายนอกสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะด้านการสอน (Instructional Skills) หมายถึง ความสามารถในการเป็นนักวิชาการที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอน มีความสามารถในการจัดการและการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภารกิจ สังคม และชุมชน พัฒนาและตรวจสอบกระบวนการในการส่งเสริมและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการวัดประเมินผล นิเทศ กำกับติดตามการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สนับสนุนการผลิต และติดตามการใช้สื่อการเรียนการสอน จัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน พัฒนาครูให้สามารถทำผลงานทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ส่งเสริมการจัดการห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์และกำหนดทรัพยากรที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการใช้กลยุทธ์ เทคนิคต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย

5. ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills) หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องของการบริหารงาน การวางแผนและการพัฒนาการปฏิบัติงานระดับต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา มีภาวะความเป็นผู้นำทางการศึกษา สามารถกำหนดทิศทางเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือและใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน มีความรู้ในเรื่องการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานกับผู้ร่วมงานทุกคนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูผู้สอนเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่องานในความรับผิดชอบ สนับสนุนให้ครูรู้จักใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ เพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน สามารถประเมินผลการดำเนินงานได้ตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และมีการสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานเพื่อให้เกิดผลดีต่อสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ปณิดา ใจดี (2562, หน้า 24) กล่าวว่าทักษะการบริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีทักษะการบริหาร คือ

1. ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills) ผู้บริหารที่ดี จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในคิดและการเรียนรู้ (Ability to Tough and Learn) ซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้ (Perception) ความสนใจ (Attention) การจำ (Memory) ภาษา (Language) และการคิด (Thinking) ความสามารถในการเข้าใจความคิดที่ซับซ้อนและนำมาประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมืออาชีพ ทั้งนี้รวมไปถึงทักษะทางการคิดคำนวณขั้นพื้นฐาน การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) และการแก้ปัญหา หากผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในด้านความรู้ความคิดก็จะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีระบบ รวดเร็ว และถูกต้อง

2. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) คือ ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจในกฎ ระเบียบ วิธีการดำเนินงาน อาจจะได้มาจากประสบการณ์การทำงาน การศึกษาเรียนรู้ การฝึกอบรม ซึ่งต้องมีความเข้าใจในการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติได้ มักจะประกอบไปด้วยความสามารถในการบริหารงาน การสั่งการ การรับฟังความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ การให้คำแนะนำ การติชม หรือการให้ข้อเสนอแนะ การให้ความรู้และมีความเข้าใจในระเบียบวินัย สามารถบอกกล่าวตักเตือนหรือให้โทษทางวินัยได้อย่างยุติธรรม ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีความก้าวหน้าและพัฒนาตนเองให้มีโอกาสในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งให้คำปรึกษาให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน

3. ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and Instruction Skills) คือ ทักษะการศึกษาและการสอน เป็นทักษะจำเป็นที่ผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในการเป็นผู้นำทางการศึกษาและการเป็นผู้มีภูมิรู้เป็นนักวิชาการที่ดี ถ่ายทอดการสอนโดยสามารถแนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับภารกิจและนโยบายการศึกษา โดยการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียนและเป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด พร้อมส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาวิธีการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางวิชาการ การนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการสอบของนักเรียนมาใช้ปรับปรุงหลักสูตร

4. ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills) คือ ความสามารถของบุคคลในการเป็นผู้นำประพฤติปฏิบัติตนเป็นที่ยอมรับ สามารถจูงใจให้สมาชิกในองค์กรทำงานได้ตามเป้าหมายโดยอาศัยความสามารถในการติดต่อ ประสานงาน การทำงานของกลุ่มมีความเข้าใจที่ตรงกัน สามารถประสานงานกันของกลุ่มที่ผู้บริหารนั้นรับผิดชอบ เป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทัศนคติ การสื่อสาร และผลประโยชน์ของบุคคลและกลุ่ม เป็นทักษะการทำงานกับคน

5. ทักษะด้านมโนภาพ (Conceptual Skills) คือ กระบวนการคิดในการเชื่อมโยงส่วนประกอบย่อย หรือความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อให้เห็นภาพใหญ่ หรือระบบได้อย่างชัดเจนและมีระบบ ถือเป็นทักษะของผู้บริหารที่จะมองภาพรวมขององค์กร สามารถมองเห็นและเข้าใจในความซับซ้อนภายในองค์กร สามารถที่จะผสมผสานเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ขององค์กรให้เข้ามาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามารถที่จะมองเห็นจุดด้อยขององค์กรที่จะมีผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ภายในองค์กร นอกจากนี้จะต้องเห็นภาพว่าภายในองค์กรมีความสัมพันธ์กับองค์กรอื่น ๆ ธุรกิจอื่น ๆ ด้านนโยบายสังคม การเมือง ชุมชน และการพัฒนาของประเทศอย่างไร

ทักษะทั้ง 5 ประการนี้ผู้บริหารสามารถนำมาพัฒนาตนเอง และพัฒนาองค์การได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งนำมาพัฒนาการจัดการต่าง ๆ ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เบญญาดา เกิดมณีเดชากร (2563, หน้า 21) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ควรจะมีประกอบไปด้วย

1. ทักษะทางความรู้ความคิด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ ความรู้ความคิด สติปัญญา และวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผลและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งสามารถ แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

3. ทักษะทางการศึกษาและการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางการศึกษาทางด้านการเรียนการสอน มีความรู้และเป็นนักวิชาการ มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน นิเทศการสอน ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองด้านวิชาการและวิทยฐานะ และสามารถแนะนำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

4. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเข้าใจความต้องการของผู้ร่วมงาน จูงใจให้ผู้ร่วมงานร่วมมือและปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ รู้จักการสร้างขวัญกำลังใจ รู้วิธีสร้างทีมงาน เพื่อให้การบริหารงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้รวมทั้งสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลภายนอกองค์กร

5. ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถในการมองภาพรวมและเข้าใจงานต่าง ๆ ขององค์การอย่างชัดเจน เห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนของงานตลอดจน

กิจกรรมย่อยในงานนั้น สามารถคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับองค์การ ตลอดจนเห็นช่องทางในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารงานให้ทันต่อเหตุการณ์เพื่อกำหนดเป็นแนวทางสู่เป้าหมายความสำเร็จขององค์การ

ธวัชชัย แสนดวง (2565, หน้า 42) ให้ความหมายสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาว่าหมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะ หรือคุณลักษณะที่แสดงออกในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อให้การขับเคลื่อนของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย หรือบุคลิกลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของแต่ละบุคคล สามารถวัดหรือสังเกตได้จากพฤติกรรมการทำงานที่แสดงออกมาให้เห็น และหมายความรวมถึงระดับของความสามารถในการปรับใช้กระบวนทัศน์เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ ดังนี้

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานคุณภาพของงานถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการนำนวัตกรรมทางเลือกใหม่มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพงาน การพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพต่อเนื่อง ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมุ่งเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง เพื่อวัดผลสำเร็จของกิจกรรมหรือกระบวนการทำงานขององค์กร มีตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน มีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

2. การบริการที่ดี หมายถึง ความตั้งใจและความพยายามของข้าราชการในการให้บริการเพื่อสนองความต้องการของประชาชน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง ความตั้งใจในการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือผู้เกี่ยวข้อง ศึกษาความต้องการของผู้รับบริการนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาระบบในการให้บริการ มีความตั้งใจ เต็มใจ และกระตือรือร้นในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการ การจัดระบบการให้บริการบนพื้นฐานความต้องการของผู้รับบริการ

3. การพัฒนาตนเอง หมายถึง การพัฒนาศักยภาพตนเองให้เจริญขึ้นทั้งร่างกาย จิตใจ ปัญญาและสังคม การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ด้วยการเข้าประชุมทางวิชาการ อบรม สัมมนา หรือวิธีการอื่น ๆ การรวบรวมและประมวลความรู้ในการพัฒนาสถานศึกษาและ

วิชาชีพ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านวิชาการในหมู่เพื่อนร่วมงาน จัดการความรู้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและระบบการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง และการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในระบบการบริหารจัดการ วางตนให้เป็นสมาชิกที่ดีมีประโยชน์ เป็นศานติสุขต่อบุคคลอื่น สังคม และสังคมโลก

4. การทำงานเป็นทีม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความมุ่งมั่นในวัตถุประสงค์ มีเป้าหมายเดียวกัน แบ่งปันประสบการณ์ สามารถเจรจาโน้มน้าวผู้อื่นให้มีความคิดเห็นคล้อยตาม เพื่อขจัดความขัดแย้งใด ๆ ที่เกิดขึ้น ใช้กิริยาท่าทาง คำพูดเหมาะสมต่อผู้อื่นในทีม ช่วยเหลือผู้อื่น สนับสนุนเพื่อนร่วมปฏิบัติงานแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสม รับผิดชอบร่วมกับผู้อื่นในทีมงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางหรือแนวทางเดียวกัน

5. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนก หมวดหมู่หรือแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของงานและเสนอทางเลือกหรือแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหางานในความรับผิดชอบ สามารถอธิบายตีความสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผล ทั้งนี้อาจแฝงซ่อนอยู่ภายในสิ่งต่าง ๆ หรือปรากฏได้อย่างชัดเจน การเป็นผู้นำในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและตรวจสอบติดตาม การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

6. การสื่อสารและจูงใจ หมายถึง ความสามารถในการพูดและเขียนในโอกาสต่าง ๆ ความสามารถในการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยี ความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วย ยอมรับ คล้อยตามเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร โดยผู้ส่งและผู้รับจะต้องนำข่าวสารสื่อสารติดต่อกันให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้และให้เข้าใจตรงกัน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตรงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ เกิดความเข้าใจตรงกันในสถานศึกษา

7. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร หมายถึง การให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยแก้ปัญหาแก่เพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและสร้างเครือข่ายการพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสเพื่อนร่วมงานได้พัฒนาในรูปแบบ อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ตลอดจนการให้คำปรึกษา นิเทศ กำกับติดตามเพื่อที่มุ่งหวังให้เกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงานและส่งผลให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

8. การมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง หรือแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ความทันสมัยและสร้างสรรค์ของวิสัยทัศน์หรือทิศทางการพัฒนางานและความสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาที่สังกัด ที่เป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การยอมรับแนวคิดวิธีการใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนางาน

มลฤดี สวนดี (2565, หน้า37) ให้ความหมายของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การบริหารต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ มีทักษะกระบวนการบริหาร เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ มีเทคนิควิธี ตลอดจนความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการทรัพยากร มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดกว้างไกล สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีภาวะผู้นำการจัดการทำงานเป็นทีม มีความคิดรวบยอด รู้และเข้าใจแก้ไขปัญหา สามารถบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 4 ทักษะดังนี้

1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการสร้างแรงจูงใจกับบุคลากรในสถานศึกษา มีทักษะในการโน้มน้าว สร้างความเชื่อความศรัทธาในการปฏิบัติงาน มีการสร้างขวัญกำลังใจ การเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจในธรรมชาติของบุคคลนั้น อีกทั้งผู้บริหารรู้จักการพัฒนาตนเอง รู้จักการเข้าใจผู้อื่น เป็นกัลยาณมิตร ช่วยเหลือเกื้อกูล รับฟังความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน สามารถสร้างทีมงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันได้

2. ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ผู้บริหารได้ใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถในการใช้เทคนิคต่างๆ ในการบริหาร การบริหารจัดการ การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ให้เกิดความคล่องตัวและชำนาญ การใช้ทรัพยากร บริหารการเงิน การใช้เทคโนโลยี และการทำงาน รวมถึงการปฏิบัติงานหน้าที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

3. ทักษะด้านภาวะผู้นำ หมายถึง ความเป็นผู้นำทางด้านการวางแผน การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การจัดการและการดำเนินงาน การมอบหมายงาน และการประเมินผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สนับสนุนครูและบุคลากรในภาพรวม เป็นแบบอย่างของผู้นำที่ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิผลของสถานศึกษา

4. ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถในการมองภาพรวม มองเห็นภาพของสถานศึกษา การคิดที่มีความชาญฉลาดในการรับมือและแก้ไขปัญหากับความเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม

การเมือง และการปกครอง การตัดสินใจที่ดี มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีการสร้างวิสัยทัศน์ให้กับตนเองและสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

สุนิสา สงัดศรี (2565, หน้า 19) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหาร หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์การอย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยใชทรัพยากรบุคคลและอื่น ๆ ที่มีอยู่โดยผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ทักษะที่สามารถเข้าใจองค์การของตนในทุกลักษณะ ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมในองค์การ เข้าใจความซับซ้อนขององค์การทั้งหมด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ภายในองค์การของตนหรือองค์การอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนด และวางแผนงานในองค์การเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์การได้

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม และการเสริมสร้างบรรยากาศ เป็นทักษะที่ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจในความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมของแต่ละบุคคล รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและให้คำแนะนำที่ดี รู้จักการสร้างขวัญกำลังใจ ให้การยกย่องและ ชมเชย สามารถจูงใจให้สมาชิกภายในองค์กรให้ทำหน้าที่ของแต่ละคนอย่างเต็มที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อความสำเร็จในการทำงานและติดต่อสื่อสารประสานงานระหว่างบุคคลต่าง ๆ ขององค์การได้ถูกต้อง

3. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในการทำงานเฉพาะทางด้านใดด้านหนึ่งเป็นอย่างดี สามารถเป็นตัวอย่างด้านการทำงานเป็นทีมให้แก่ผู้อื่นได้ และสามารถปรับปรุงวิธีการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แก้ไขปัญหาได้อย่างดี มีความชำนาญและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน สามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีวิธีในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ นำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เข้ามาบริหารได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวถึงความหมายและองค์ประกอบของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร

สถานศึกษา คือ การบริหารที่จะต้องมีศาสตร์และศิลป์ มีทักษะกระบวนการบริหาร เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้ที่จะต้องมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะและประสบการณ์ ไม่ว่าจะเป็นงานในหน้าที่ หรืองานมอบหมาย เป็นผู้ที่มีเทคนิค วิธีการ ตลอดจนความสามารถ ในการสื่อสาร มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถบริหารจัดการข้อมูล จัดการทรัพยากร มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดกว้างไกล สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีภาวะผู้นำ ตลอดจนการจัดการระบบทีม การทำงานเป็นทีม การสร้างทีมงาน มีความคิดรวบยอด รู้และเข้าใจแก้ไขปัญหา สามารถบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจากทัศนะนักวิชาการ

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	ความถี่
ทักษะด้านเทคนิค	/	/			/	/	/	/	/			7
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	/	/		/	/	/	/	/	/		/	9
ทักษะด้านความคิดรวบยอด	/				/	/	/		/			5
ทักษะด้านความเป็นผู้นำ		/	/									2
ทักษะด้านการบริหารงานบุคลากร		/										1
ทักษะด้านการศึกษา		/										1
ทักษะด้านการประเมินผล		/										1
ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ			/	/		/				/		4
ทักษะความเข้าใจในด้านพฤติกรรม			/	/								2
ทักษะการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ			/	/		/						3
ทักษะการบริหารเวลา			/			/						2
ทักษะการบริหารความเครียด			/	/								2
ทักษะการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิผลสูง				/						/		2
ทักษะการแก้ปัญหา				/	/							2
ทักษะการแก้ปัญหา				/	/							2

ตาราง 1 (ต่อ)

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	ความถี่
ทักษะการวางแผน				/							/	2
ทักษะด้านความเป็นผู้นำ		/	/									2
ทักษะด้านการบริหารงานบุคลากร		/										1
ทักษะด้านการศึกษา		/										1
ทักษะด้านการประเมินผล		/										1
ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ			/	/		/				/		4
ทักษะความเข้าใจในด้านพฤติกรรม			/	/								2
ทักษะการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ			/	/		/						3
ทักษะการบริหารเวลา			/			/						2
ทักษะการบริหารความเครียด			/	/								2
ทักษะการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิผลสูง				/						/		2
ทักษะการแก้ปัญหา				/	/							2
ทักษะการแก้ปัญหา				/	/							2
ทักษะการวางแผน				/							/	2
ทักษะการกำกับการปฏิบัติงาน				/								1
ทักษะการสอนงาน				/			/	/	/			4
ทักษะการกระตุ้นจูงใจ				/								1
ทักษะการคิดเชิงสะท้อน				/			/					2
ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี				/								1
ทักษะด้านนโยบาย					/							1
ทักษะการมุ่งผลสัมฤทธิ์										/		1
ทักษะการบริการที่ดี											/	1
ทักษะการพัฒนาตนเอง											/	1

หมายเหตุ: 1 = Katz (2015, pp. 32–42 อ้างถึงศักดิ์ ศรีสนจิตร์ 2559, หน้า 42), 2 = Sergiovanni (2013, pp. 22–23 อ้างถึงดวงใจ ระถะยาน, 2559, หน้า 25), 3 = คามัต (Kamat. Online. 2012) อ้างถึง กิตติมา ใจปลื้ม (2562 : 13), 4 = เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์ (2559, หน้า 23), 5 = นิภาธร มุลกุณี (2561, หน้า 35), 6 = ศรัญญา น้อยพิมาย (2562, หน้า 52), 7 = ปณิดา ใจดี (2562, หน้า 24), 8 = เบญญาดา เกิดมณีเดชากร (2563 : หน้า 21), 9 = ธวัชชัย แสนดวง (2565, หน้า 42) , 10 = มลฤดี สวนดี (2565, หน้า37), 11 = สุนิสา สงัดศรี (2565, หน้า 19)

จากตาราง 1 สรุปได้ว่าการสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 ท่าน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบโดยใช้ความถี่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป สรุปได้จำนวน 3 ด้าน ที่มีความถี่สูงจำนวน 5 – 10 ความถี่ คือ 1) ทักษะด้านเทคนิค 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด

1. ทักษะด้านเทคนิค

Katz (2015, pp. 32–42 อ้างอิงใน ศักดิ์ ศรีสนจิตร์ 2559, หน้า 42) นักวิชาการ และนักธุรกิจที่ได้คิดค้นวิธีการบริหารที่เรียกว่า “ทฤษฎีสามทักษะ” (Three–Skills Method) โดยกล่าวว่าผู้บริหารจะต้องมีความสามารถทางการบริหาร โดยต้องมีทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ การใช้ เครื่องมืออุปกรณ์ ตลอดจนระเบียบวิธีการปฏิบัติความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการบริหารที่เหมาะสม ทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วย การวางแผน การทำงานเป็นทีม การสื่อความหมาย

Sergiovanni (2013, pp. 22–23 อ้างอิงใน ดวงใจ ระถะยาน, 2559, หน้า 25) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นจะต้องมีทักษะ ซึ่งก็คือ ทักษะในการจัดหา คือ การซื้อ การจ้าง การเงิน การบัญชี งานสารบรรณ งานบุคคล และการจัดระบบงาน

เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์ (2559, หน้า 23) กล่าวว่าทักษะการบริหารงานมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อผู้บริหาร ทุกระดับและทุกองค์กร เพราะการที่จะบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้นั้น ต้องมีทักษะ ซึ่งต้อง ฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับตนเอง แต่โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษา ซึ่งแตกต่างจากองค์กรอื่นๆ การบริหารโรงเรียนมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนเป็นหลัก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นจะต้องมี ทักษะด้านอื่นเพิ่มขึ้นมาทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) ซึ่งหมายถึงการมีความรู้ ความเข้าใจถึงประสิทธิภาพ และมีความ

ชำนาญในแต่ละกิจกรรมเฉพาะส่วนของงาน เช่น วิธีการ ระบบ กระบวนการ หรือเทคนิคต่างๆพร้อมทั้งมีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ และเทคนิควิธีการในการดำเนิน กิจกรรม

ศรัญญา น้อยพิมาย (2562, หน้า 52) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สำคัญประกอบไปด้วยทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์มีการวางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มีการจัดทำ และใช้แผนปฏิบัติการ แผนพัฒนา แผนกลยุทธ์ ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้วิธีการต่างๆ ในการบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบมีความสามารถในการตัดสินใจ สั่งการ การมอบหมายงานต่างๆ สามารถจัดหาเครื่องมือและทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารได้อย่างเพียงพอกับความต้องการ มีวิธีการในการปฏิบัติตลอดจนสามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายได้อย่างน่าสนใจ โดยการนำสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเข้ามาใช้ได้อย่าง คล่องแคล่ว มีการระดมความคิดการทำงานแบบร่วมมือมาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน สามารถแนะนำหรือชี้แนะหลักการวิธีปฏิบัติ เทคนิคการจัดการเรียนการสอนให้กับครูในสถานศึกษา เทคนิคในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติด้วยวิธีที่หลากหลาย เลือกและนำมาใช้ในสถานศึกษาอย่างถูกต้อง สามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

ปณิดา ใจดี (2562, หน้า 24) กล่าวว่าทักษะการบริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีทักษะการบริหาร คือ ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) คือความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจในกฎ ระเบียบ วิธีการดำเนินงาน อาจจะได้มาจากประสบการณ์การทำงาน การศึกษาเรียนรู้ การฝึกอบรม ซึ่งต้องมีความเข้าใจในการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติได้ มักจะประกอบไปด้วยความสามารถในการบริหารงาน การสั่งการ การรับฟังความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ การให้คำแนะนำ การติชม หรือการให้ข้อเสนอแนะ การให้ความรู้และมีความเข้าใจในระเบียบวินัย สามารถบอกกล่าวตักเตือนหรือให้โทษทางวินัยได้อย่างยุติธรรม ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีความก้าวหน้าและพัฒนาตนเองมีโอกาสในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งให้คำปรึกษาให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน

เบญญาดา เกิดมณีเดชากร (2563, หน้า 21) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ควรจะมีประกอบไปด้วย ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้ ความรู้วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน อย่างเชี่ยวชาญ พร้อมทั้ง

สามารถ แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

สุนิสา สงัดศรี (2565, หน้า 19) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหาร หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์การอย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยใชทรัพยากรบุคคลและอื่น ๆ ที่มีอยู่โดยผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) เป็นอีกความสามารถหนึ่งในการบริหารงานของผู้บริหารในการทำงานเฉพาะทางด้านใดด้านหนึ่งเป็นอย่างดี เป็นตัวอย่างด้านการทำงานเป็นทีมให้แก่ผู้อื่นสามารถปรับปรุงวิธีการให้มีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาได้อย่างดี มีความชำนาญและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน สามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีวิธีในการ จัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ นำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยี เข้ามาบริหารได้ อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางด้านเทคนิค คือ ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญและชำนาญจากประสบการณ์การศึกษาและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบ สามารถวางระบบงาน จัดทำงบประมาณ การประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถนำความรู้ประสบการณ์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติติงาน สามารถให้คำแนะนำหรือชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติงาน โดยต้องมีเทคนิคในการบริหาร สามารถการสั่งการผู้บริหารต้องสั่งอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ถูกต้องตาม เหมาะสมกับบุคคล ใช้หลักประชาธิปไตยและติชม ส่งเสริมให้กำลังใจ ต้องเป็นผู้มีเทคนิคในการสร้างระเบียบวินัย ที่คำนึงถึงความเหมาะสมส่งเสริมการเพิ่มสมรรถภาพให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้มีความก้าวหน้าในการทำงาน

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

Katz (2015, pp. 32–42 อ้างอิงใน ศักดิ์ ศรีสนจิตร์ 2559, หน้า 42) นักวิชาการและนักธุรกิจได้คิดค้นวิธีการบริหารโดยพบว่า หนึ่งในทักษะที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีในการบริหารงานคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงาน ร่วมกับผู้อื่น สามารถเข้าใจและจูงใจผู้อื่นให้ความร่วมมือร่วมใจในเป็นอย่างดีเป็นความสามารถ ในทาง มนุษยสัมพันธ์ประกอบด้วย การจูงใจและบำรุงขวัญ มนุษยสัมพันธ์และการใช้หลักธรรม

Sergiovanni (2013, pp. 22–23 อ้างอิงใน ดวงใจ ระถะยาน, 2559, หน้า 25) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นจะต้องมีทักษะสำหรับผู้บริหารหลายประการ โดยหนึ่งในทักษะที่สำคัญคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถในการเข้ากับบุคคลต่างๆ ในบางครั้งอาจเรียกว่า การครองตน ได้แก่ ทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคลการประสานงาน การแสดงภาวะผู้นำการ จูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ ความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน การจูงใจหรือชักจูงสมาชิกในกลุ่ม ร่วมกันทำงาน

เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์ (2559, หน้า 23) กล่าวว่าทักษะการบริหารงานมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อผู้บริหาร ทุกระดับและทุกองค์กร เพราะการที่จะบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้นั้น ต้องมีทักษะ ซึ่งต้อง ฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับตนเอง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นจะต้องมี ทักษะด้านอื่นเพิ่มขึ้นมาจึงจะบริหารงานได้ดีมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ทักษะที่ว่านั้น คือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skill) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ความสามารถที่จะทำให้สมาชิกในทีมร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีความพยายามเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยใช้วิธีการสื่อสารเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของทักษะนี้ และสิ่งที่สำคัญส่วนหนึ่งของทักษะนี้ในการเป็นผู้บริหารคือการรวมวัฒนธรรมของคนที่หลากหลายไว้ด้วยกัน และจัดการอย่างเหมาะสม ใช้ความหลากหลายนี้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงานได้

ศรัญญา น้อยพิมาย (2562, หน้า 52) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สำคัญมักจะประกอบไปด้วย ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skill) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีมนุษยสัมพันธ์ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี สามารถทำงานให้บรรลุผลด้วยความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมและความต้องการพื้นฐานของแต่ละบุคคล ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ มีการยอมรับนับถือ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เสริมสร้างแรงจูงใจให้ครูได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถมีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและให้คำแนะนำที่ดี สามารถควบคุมอารมณ์ แก้ปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือพร้อมทั้งเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของบุคลากร มีการติดต่อประสานงาน สื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา รวมทั้งสร้างกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างเครือข่ายภายนอกสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปณิดา ใจดี (2562, หน้า 24) กล่าวว่าทักษะการบริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จในการ

บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีทักษะการบริหาร คือ ทักษะด้านมนุษย์(Human Skills) คือ ความสามารถของบุคคลในการเป็นผู้นำประพฤติปฏิบัติติตนเป็นที่ยอมรับ สามารถจูงใจให้สมาชิกในองค์กรทำงานได้ตามเป้าหมายโดยอาศัยความสามารถในการติดต่อ ประสานงาน การทำงานของกลุ่มมีความเข้าใจที่ตรงกัน สามารถประสานงานกันของกลุ่มที่ผู้บริหารนั้นรับผิดชอบ เป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทัศนคติ การสื่อสาร และผลประโยชน์ของบุคคลและกลุ่ม เป็นทักษะการทำงานกับคน

เบญญาดา เกิดมณีเดชากร (2563, หน้า 21) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ควรจะมีควรจะประกอบไปด้วย ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเข้าใจความต้องการของผู้ร่วมงาน จูงใจให้ผู้ร่วมงานร่วมมือและปฏิบัติงานอย่างเต็ม ความสามารถ รู้จักการสร้างขวัญกำลังใจ รู้วิธีสร้างทีมงาน เพื่อให้การบริหารงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้รวมทั้งสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลภายนอกองค์กร

มลฤดี สวนดี (2565, หน้า37) กล่าวว่าทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ มีทักษะกระบวนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อให้สามารถบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นทักษะหนึ่งที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน การใช้วิธีการต่างๆ ในการสร้างแรงจูงใจกับบุคลากรในสถานศึกษา มีทักษะในการโน้มน้าว สร้างความเชื่อ ความศรัทธาในการปฏิบัติงาน มีการสร้างขวัญกำลังใจ การเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในธรรมชาติของบุคคลนั้น อีกทั้งผู้บริหารรู้จักการพัฒนาตนเอง รู้จักการเข้าใจผู้อื่นเป็นกัลยาณมิตร ช่วยเหลือเกื้อกูล รับฟังความคิดเห็นจากใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน สามารถสร้างทีมงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันได้

สุนิสา สงัดศรี (2565, หน้า 19) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหาร เป็นอีกทักษะหนึ่งที่รวมทั้งด้านความรู้ ทักษะ ซึ่งถือเป็นความสามารถที่ผู้บริหาร นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์การอย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยใชทรัพยากรบุคคลและอื่น ๆ ที่มีอยู่โดยผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ทักษะหนึ่ง คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) คือ ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม และการเสริมสร้างบรรยากาศ เป็นทักษะที่ใช้

สำหรับการติดต่อสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจในความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมของแต่ละบุคคล รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและให้คำแนะนำที่ดี รู้จักการสร้างขวัญกำลังใจ ให้การยกย่องและชมเชย สามารถจูงใจให้สมาชิกภายในองค์กรให้ทำหน้าที่ของแต่ละคนอย่างเต็มที่เพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อความสำเร็จในการทำงานและติดต่อสื่อสารและประสานงานระหว่างบุคคลต่าง ๆ ขององค์การได้ถูกต้อง

จากการศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ สรุปได้ว่า เป็นความสามารถของผู้บริหารในการสร้างสัมพันธภาพ สามารถสื่อสารเพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน ตลอดจนเป็นความสามารถในการเข้าใจเห็นใจผู้อื่น รวมไปถึงความสามารถในการรับรู้และจัดการอารมณ์ของตนเองความสามารถตอบสนองต่อผู้คนในลักษณะที่สร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ทั้งนี้รวมไปถึงความสามารถในการระบุและจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีสร้างสรรค์ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ในเชิงบวก การแก้ปัญหาความขัดแย้งนี้จำเป็นต้องเข้าใจต้นตอของปัญหา ตลอดจนมุมมองที่แตกต่างกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง การแก้ไขข้อขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพต้องมีทักษะการสื่อสารและทักษะการแก้ปัญหาที่ดี ทั้งนี้ผู้บริหารยังต้องมีความสามารถในการเข้าใจและทำงานร่วมผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด

Katz (2015, pp. 32–42 อ้างอิงใน ศักดิ์ ศรีสนจิตร์ 2559, หน้า 42) นักวิชาการและนักธุรกิจได้คิดค้นวิธีการบริหารโดยพบว่า ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถทางการบริหาร โดยจะต้องมีทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการนึกคิดที่กว้างขวางและชัดเจน สามารถเข้าใจถึงส่วนต่างๆ ของหน่วยงานที่สัมพันธ์กันสามารถคิดวิเคราะห์ตัดสินใจให้งานต่าง ๆ ในหน่วยงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วยภาวะผู้นำการ ตัดสินใจ และการขจัดความขัดแย้ง

เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์ (2559, หน้า 23) กล่าวว่าทักษะการบริหารงานมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อผู้บริหาร ทุกระดับและทุกองค์กร เพราะการที่จะบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้นั้น ต้องมีทักษะซึ่งต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับ ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องมี ทักษะด้านอื่นเพิ่มขึ้นมาเพื่อให้เกิดความชำนาญจึงจะบริหารงานได้ดีมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) หมายถึง ความสามารถในการประสานงาน และเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทำให้มองภาพรวมของสิ่งที่เป็นอยู่ขององค์กรมองเห็นความสัมพันธ์ของงานแต่ละงานภายในองค์กร และผลกระทบจาก

สิ่งอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อองค์กรได้ เช่น สังคม เศรษฐกิจซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญมากเพราะเราต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับโลกภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นความท้าทายหนึ่งของผู้บริหารที่ต้องคิดถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาและต้องหาวิธีแก้ไข

ศรัญญา น้อยพิมาย (2562, หน้า 52) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สำคัญประกอบไปด้วยทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย พันธกิจ เพื่อพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวม เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงานได้อย่างถูกต้องชัดเจน มีการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ใช้แนวคิดที่สร้างสรรค์และกลยุทธ์ใหม่ ๆ ในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยการนำความรู้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้กับความรู้ใหม่ ๆ ประกอบกับข้อมูลการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา รวมทั้งสามารถตีความและแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อนได้อย่างน่าเชื่อถือ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ มีวิธีตัดสินใจได้อย่างหลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีและกระตุ้นให้บุคลากรได้เกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ส่งเสริมให้สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ก่อให้เกิดผลดีในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เบญญาดา เกิดมณีเดชากร (2563, หน้า 21) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ควรจะมีประกอบไปด้วยทักษะสำคัญคือทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถในการมองภาพรวมและเข้าใจงานต่าง ๆ ขององค์การอย่างชัดเจน เห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนของงานตลอดจนกิจกรรมย่อยในงานนั้น สามารถคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นกับองค์การตลอดจนเห็นช่องทาง ในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารงานให้ทัน ต่อเหตุการณ์เพื่อกำหนดเป็นแนวทางสู่เป้าหมายความสำเร็จขององค์การ

สุนิสา สงัดศรี (2565, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) โดยหมายถึง ทักษะที่ สามารถเข้าใจองค์การของตนในทุกลักษณะ ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมในองค์การ เข้าใจความซับซ้อนขององค์การทั้งหมด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ภายในองค์การของตนหรือองค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนด และวางแผนงานในองค์การเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมาย

อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์การได้

จากการศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทักษะความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่เข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมดมองเห็นองค์การในภาพรวม เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานและสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์จุดแข็งและจุดด้อยขององค์การได้ มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาได้ ครอบคลุมทุกด้าน จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก สามารถ วิเคราะห์งานเพื่อจัดสรรที่เหมาะสมกับบุคลากร อีกทั้งยังสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและอาจจะมีผลกระทบต่อหน่วยงาน

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร สถานประกอบการที่รับช่วง ผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐานแม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษา จากสถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตร สถานศึกษากำหนด ดังนั้น ผู้เรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่สถานศึกษา (ซึ่งหมายถึงผู้บริหาร ครู และบุคลากรสนับสนุนทุกคนในสถานศึกษา) ต้องคำนึงถึงตลอดเวลาไม่ว่าจะคิดทำกิจกรรมใดหรือ โครงการใดก็ตามผู้เรียนจะต้องได้รับผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อมนอกจากนี้ ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวังกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มี ความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบันและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) หมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรม ตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจ ให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ว่า

สถานศึกษามีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้ที่จบการศึกษากับสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและตามที่สังคมต้องการ

การประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555) คือส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำกับ ดูแล มีการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต รวมทั้งเชื่อมโยงไปถึงการประเมินการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561, หน้า 6-9) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา คือการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเชิงประจักษ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มีแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาพ.ศ. 2561 ที่มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สามารถวัดและประเมินผลคุณภาพได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม และด้านปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561

ดร.เจตนา เมืองมูล (2561, ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติ ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ผู้เรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม เป็นต้น ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพ มีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจ เลือกใชบริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน

2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุมครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

มยุรี วรวรรณ (2561, หน้า 20) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจให้ ผู้เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด โดยบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผน ทุกขั้นตอน มีการบันทึกและติดตามตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแผนงานนั้น ๆ ซึ่งในวิจัยนี้ กระบวนการดำเนินงานประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6) การรายงานผลการประเมินตนเอง

ชุติมา ทาสุรินทร์ (2564, หน้า 11) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการศึกษาที่มีระบบหรือมีกระบวนการในการติดตาม กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของคุณภาพการศึกษาตามที่สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานจากองค์กรภายนอกกำหนดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจหรือเป็นหลักประกันให้กับผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสถานประกอบการ ว่าสามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถ และมีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นหลักประกันได้ว่าผู้ที่สำเร็จศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

มาหะมะบาคอรี มาซอ (2564, หน้า 33) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาที่มีกระบวนการในการกำกับดูแลติดตามตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของคุณภาพการศึกษาตามที่ สถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดเพื่อสร้างความมั่นใจเป็นหลักประกันให้กับผู้ปกครอง ชุมชน ว่าสามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นหลักประกันได้ว่าผู้ที่จบการศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษา จึงหมายถึงการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้

ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการ พัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น โดยมีมาตราฐานและเกณฑ์การประเมินเป็นตัวกำหนดในระดับของคุณภาพ เพื่อเทียบเคียงมาตรฐานที่กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานชาติ

หลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ปจิตรา สมหมาย (2564, ออนไลน์) กล่าวว่าวิธีการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาประกอบไปด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนสำคัญที่สุดการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นการกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ดังนั้นการดำเนินงานของสถานศึกษาคือ การมีมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตลอดจนมีการขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การดำเนินงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของศึกษานิเทศก์ คือ การตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการประกาศใช้ ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ ดังนั้นการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา จึงมีแนวทางดังนี้

1. มีมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ

2. มีมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ

3. มีอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ คำขวัญ การจัดตั้งโรงเรียน

4. มีเอกลักษณ์ของโรงเรียน

5. ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนรับรู้ รับทราบ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุมาตรฐาน อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของโรงเรียน

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แผน ถือเป็นเอกสารที่แสดงโครงการ/กิจกรรม หรือวิธีการที่ได้ผ่านการพิจารณามาแล้วล่วงหน้าอย่างถี่ถ้วน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิด และพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ สำหรับเป็นเครื่องชี้นำการดำเนินการใด ๆ ที่สอดรับกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร ในสถานศึกษาโดยมีแผน 2 ประเภท คือ

1. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งเป็นแผนที่มีรอบระยะเวลาการพัฒนาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อาจเป็นแผน 3 ปี แผน 4 ปี หรือแผน 5 ปี แล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา แผนประเภทนี้จะสะท้อนกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่วางไว้

2. แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นแผนที่แตกมาจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการดำเนินงานเป็นรายปีโดยแผนปฏิบัติการในแต่ละปีนั้น ควรมีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจน มีกิจกรรมการดำเนินงานตามกรอบเวลา สถานที่ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ มีกิจกรรมปฏิทิน การติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการรายงานโครงการเพื่อเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาในปีต่อไป เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของศึกษานิเทศก์คือ การตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ เป็นที่ปรึกษา คุณภาพแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนรายงานการประเมินโครงการตามแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ดังนั้นแนวทางในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษามีดังนี้

1. มีแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน 3 ปี / 5 ปี ที่มียุทธศาสตร์สนองตอบต่อการพัฒนาผู้เรียนตามปรัชญา / วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

2. มีแผนปฏิบัติการประจำปีสนองตอบต่อแผนพัฒนาการจัดการศึกษาย้อนหลัง 3 ปี

3. แผนปฏิบัติการมีโครงการที่สนองตอบต่อจุดเน้น อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียน

4. ทั้งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนและแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

5. ครูทุกคนรับรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน (แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนและแผนปฏิบัติติการต้องแยกให้เห็นภาพการดำเนินงานทุกระดับที่จัดการศึกษา)

3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศของโรงเรียน มีการดำเนินงาน ดังนี้

1. การจัดระบบบริหารสถานศึกษา การจัดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับโครงสร้างการแบ่งงานตามการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบไปด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้ โครงสร้างการบริหารควรมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

2. การจัดระบบสารสนเทศ ระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น สารสนเทศของโรงเรียนต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อันประกอบไปด้วย สารสนเทศของผู้เรียนรายคนที่เป็นปัจจุบันทุกภาคเรียน สารสนเทศการจัดการเรียนการสอนของครูประกอบไปด้วย วิธีการ/รูปแบบ/นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู การใช้แหล่งเรียนรู้ สารสนเทศการบริหารจัดการของโรงเรียนประกอบไปด้วย การบริหารจัดการโครงการ การสร้างความร่วมมือกับชุมชน ทรัพยากรการศึกษา ทั้งนี้ การจัดระบบสารสนเทศควรมีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบอาจจะจัดเก็บในรูปของแฟ้มเอกสารหรือใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ดังนั้น แนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีดังนี้

1. มีสารสนเทศผู้เรียนรายคนในระดับชั้นเรียนทุกภาคเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร จุดเน้นปฏิรูปการเรียนรู้

2. มีสารสนเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูทุกปีการศึกษา

3. มีสารสนเทศการบริหารจัดการของโรงเรียน ในการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. มีโครงสร้างการบริหารจัดการโรงเรียนตลอดจนผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน

5. มีระบบการจัดเก็บสารสนเทศที่สามารถสืบค้นข้อมูลได้และนำมาใช้ได้

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นทิศทางสำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียนสู่คุณภาพผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางวิชาการควบคู่กับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและระบบคุณธรรม จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศงานของครู และผู้เกี่ยวข้องเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ให้ความสำคัญและการดำเนินงานปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ในแต่ละปีการศึกษา รวมทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่ครู ให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นแนวทางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา มีดังนี้

1. มีปฏิทินการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม แต่ละปีการศึกษที่ชัดเจน
2. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม
3. มีรายงานการประชุม ปรึกษาหารือ การดำเนินการตามแผนอย่างต่อเนื่อง
4. มีรายงานการกำกับ ติดตาม นิเทศ การดำเนินงานตามแผนเป็นระยะ ๆ

5. การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดทำงานงานการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยโรงเรียนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นแนวโน้มการปฏิบัติงานว่าดีขึ้นหรือกำลังถอยลง ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเรื่องใดบ้าง โดยการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โรงเรียนควรกระทำทุกปี ทั้งนี้ การดำเนินงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียนเป็นอันดับแรก และเชื่อมโยงถึงมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในด้านอื่นๆ รวมถึง อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ของโรงเรียนด้วย ดังนั้น แนวทางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาด้านการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีดังนี้

1. มีปฏิทินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ การนิเทศภายในโรงเรียน
2. มีผู้รับผิดชอบตามปฏิทินชัดเจน

3. มีรายงานผลการประเมินโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี

4. มีรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทุกปีการศึกษา

5. มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องในการนำผลไปใช้ในการปรับปรุงแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/การสอน/หลักสูตร

6. มีการนำผลจากการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นสารสนเทศในการพัฒนาในปีต่อไป

6. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาการประเมินคุณภาพภายในถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเพื่อให้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ โดยสะท้อนภาพความสำเร็จใน 3 ด้านคือ

1. คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกิดการเชื่อมโยงจากมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสู่มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน โดยระบุถึงกลุ่มผู้เรียนที่ได้มาตรฐานและกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งผลจากการประเมินจะบ่งบอกถึงสภาพการจัดการศึกษาว่าบรรลุตามมาตรฐานหรือไม่ และมีสิ่งใดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2. คุณภาพครูตามมาตรฐานการสอน เป็นการประเมินคุณภาพการสอนของครูว่าเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้หรือไม่ มีสิ่งใดบ้างที่ต้องปรับปรุง

3. คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้วยวิธีการอย่างหลากหลายอย่าง การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบ หลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องในมาตรฐานผู้เรียนและการเรียนการสอน การดำเนินงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีแนวทาง ดังนี้ มีการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียน ทั้งในระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นเรียน มีการประเมินมาตรฐานครูผู้สอน ทั้งในระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการประเมินมาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับที่จัดการศึกษา มีผลการประเมินมาตรฐานผู้เรียน/มาตรฐานผู้สอน/มาตรฐานผู้บริหาร เป็นภาพรวมของโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนา/ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในการจัดทำรายงานประจำปีเป็นเรื่องปกติที่สถานศึกษาต้องจัดทำหลังการจัดการศึกษาผ่านไปแต่ละปี ทั้งนี้เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และการเปิดเผยต่อสาธารณะชน โดยรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลและหลักฐานยืนยันการพัฒนาสถานศึกษาสำหรับการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย โดยรายงานประจำปีจะประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ

1. ข้อมูลพื้นฐาน
2. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. ผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. สรุปผลการพัฒนาและการนำผลไปใช้ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

การจัดทำรายงานประจำปีเป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในมีแนวทาง ดังนี้

1. มีรายงานประจำปีตามระดับที่จัดการศึกษา
2. มีรายงานประจำปีระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. รายงานประจำปีผ่านความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
4. มีการเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด
5. มีการเปิดเผยต่อสาธารณะชน

8. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินตนเองและการจัดทำรายงานประจำปี โดยนำแนวทางการพัฒนามาปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/การเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นภาระงานปกติที่ทุกคนจะต้องรับผิดชอบผลที่เกิดร่วมกัน การดำเนินงานมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนทั้งสถานศึกษา ดังนั้น การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องมีแนวทาง ดังนี้

1. มีข้อมูลสารสนเทศแนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนจากรายงานประจำปี
2. มีการประชุมสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคเรียนในการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนปีการศึกษาใหม่
3. มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ตามข้อมูลสารสนเทศ

อุดม อรุณราช (2563, หน้า 24) กล่าวว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance: IQA) สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับ

การศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษา และเป้าหมายความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาซึ่งเป็นข้อกำหนด เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จกำหนดขึ้นจะเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

2. พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่กำหนด เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยจัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลง ที่กำหนดร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

3. จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษา จากติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเองเพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษา ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนา การศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดทำ

รายงาน ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเตรียมการรองรับ การประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

การประเมินคุณภาพภายนอก การประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assessment: EQA) การประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1. ประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ SAR เยี่ยมชมสถานศึกษา (Site Visit) ติดตามและตรวจสอบ เพื่อสะท้อนถึงผลการจัดการศึกษาแต่ละระดับ ทั้งด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและจัดการศึกษา และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเชื่อถือได้และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ โดยใช้มาตรฐานของสถานศึกษา สร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นว่าสามารถจัดการศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงาน ที่กำกับดูแล

2. รายงานผลการประเมินภายนอก ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกสรุปผลการประเมินตรวจสอบคุณภาพและจัดทำรายงาน นำส่งผลการประเมินพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานต้น สังกัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานได้ติดตามและพัฒนาใน 3 ประเด็น ได้แก่การแก้ไขประเด็นต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามนโยบาย และมาตรฐานของสถานศึกษา (Internal Correction) การปรับปรุงประเด็น ต่าง ๆ ให้ดีขึ้น (Improvement) และการพัฒนานวัตกรรมจากประเด็นต่าง ๆ (Innovation) การประเมินคุณภาพภายนอก มีแนวคิดสำคัญ คือ ใช้กลไกการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ถือปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ตามบริบทของสถานศึกษา ลดการประเมิน ที่ยุ่งยากกับสถานศึกษา ลดการจัดทำเอกสารเพิ่มระบบเทคโนโลยีในการประเมิน และพัฒนาคุณภาพของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก เน้นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพของระบบ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาว่า ดำเนินการเหมาะสม เป็นไปได้/เป็นระบบ เชื่อถือได้ และเกิดประสิทธิผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามเป้าหมาย มีพัฒนาการ ต่อเนื่อง มีนวัตกรรมหรือเป็นแบบอย่างที่ดีหรือไม่ส่งเสริมให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติตามจุดหมายของ หลักสูตรและมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากล ให้ความสำคัญกับการประเมินที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างความโดดเด่นหรือเป็นต้นแบบในการพัฒนาในระดับ

ท้องถิ่น/ภูมิภาค ระดับชาติและระดับนานาชาติดังนั้นการประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็น หนึ่งเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา การประเมินแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยใช้วิธีการประเมิน โดยอาศัยร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์(Evidences Based Assessment) ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม(Holistic Assessment) โดยไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบการประเมินในการประเมินผลงานหรือกระบวนการ แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผลงานหรือภาพรวมของ กระบวนการดำเนินงาน ตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการในระดับเดียวกันและสะท้อนผล การดำเนินงานโดยการประเมินและตัดสินผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และระยะที่ 2 เป็นการติดตามเพื่อพัฒนาโดยหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วย ที่กำกับดูแลสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกันกับ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ซึ่งได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน พัฒนาสถานศึกษาโดยเน้นความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตามภารกิจ 8 ประการ ดังนี้

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบโดยเน้นการดำเนินการประเมินตนเอง พัฒนาและ ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เพื่อ

รองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกแนวคิดการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันเพื่อให้ การดำเนินการจัดการศึกษาได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

งานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนดาราวิทยาลัย (2562, สื่อออนไลน์) ได้กำหนดวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษา

การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

1. ศึกษาและเตรียมการ

1.1 ตั้งคณะทำงานประกัน

1.2 ให้ความรู้แก่บุคลากรทุกคน

1.3 ตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ

2. วางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 สร้างเครื่องมือประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน

2.3 จัดทำสารสนเทศสภาพปัจจุบัน (ข้อมูลพื้นฐาน)

2.4 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามแผนยุทธศาสตร์ในธรรมนูญสถานศึกษา

2.5 จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2.6 ประเมินสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาตามมาตรฐาน

2.7 จัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาสถานศึกษา

3. ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผน

3.1 ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

3.2 นิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3.3 การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ (Quality Audit)

4. ตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4.1 แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ

4.2 กำหนดระยะเวลาและแนวทางการตรวจสอบ

4.3 ประเมินสภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาครั้งที่ 2 หลังจากปฏิบัติงานไปได้ระยะเวลาหนึ่ง

4.4 จัดทำสารสนเทศแสดงผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5. พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.1 ปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.2 ติดตาม ตรวจสอบการแก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษา

5.3 สรุปผลการตรวจสอบ จัดทำสารสนเทศ(ข้อมูลพื้นฐาน) ครั้งที่ 2 และรายงานการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.4 พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมิน (Quality Assessment) และรับรองคุณภาพ (Quality Accreditation)

6. เตรียมการเพื่อรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา

6.1 จัดเตรียมหลักฐาน และข้อมูลต่าง ๆ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

6.2 ถ้าได้รับการรับรอง และได้ใบรับรอง สถานศึกษารักษามาตรฐานคุณภาพให้คงไว้และรายงานผลการประเมิน

6.3 ถ้ายังไม่ได้รับการรับรอง สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไข และขอรับการประเมินใหม่ตามเวลาที่กำหนด

การดำเนินงานตามการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ศึกษาและเตรียมการ

1.1 ตั้งคณะทำงานประกัน

1.2 ให้ความรู้แก่บุคลากรทุกมนุษย์

1.3 ตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ

2. วางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 สร้างเครื่องมือประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน

2.3 จัดทำสารสนเทศสภาพปัจจุบัน (ข้อมูลพื้นฐาน)

2.4 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามแผนยุทธศาสตร์ในธรรมนูญสถานศึกษา

2.5 จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2.6 ประเมินสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาตามมาตรฐาน

2.7 จัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาสถานศึกษา

3. ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผน

3.1 ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

3.2 นิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ (Quality Audit)

4. ตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4.1 แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ

4.2 กำหนดระยะเวลาและแนวทางการตรวจสอบ

4.3 ประเมินสภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาครั้งที่ 2 หลังจากปฏิบัติงานไปได้ระยะเวลาหนึ่ง

4.4 จัดทำสารสนเทศแสดงผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5. พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.1 ปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.2 ติดตาม ตรวจสอบการแก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษา

5.3 สรุปผลการตรวจสอบ จัดทำสารสนเทศ(ข้อมูลพื้นฐาน) ครั้งที่ 2 และรายงานการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.4 พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นการประเมิน (Quality Assessment) และรับรองคุณภาพ (Quality Accreditation)

6. เตรียมการเพื่อรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา

6.1 จัดเตรียมหลักฐาน และข้อมูลต่าง ๆ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

6.2 ถ้าได้รับการรับรอง และได้ใบรับรอง สถานศึกษารักษามาตรฐานคุณภาพให้คงไว้และรายงานผลการประเมิน

6.3 ถ้ายังไม่ได้รับการรับรอง สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไข และขอรับการประเมินใหม่ตามเวลาที่กำหนด

โรงเรียนตั้งตรงจิตรพณิชยการ-พณิชยการตั้งตรงจิตร (2561, ออนไลน์) ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ สถานศึกษามีการวิเคราะห์สถานการณ โดยวิเคราะห์จากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน สำหรับ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม การจัดการศึกษา การแข่งขัน กฎหมาย พ.ร.บ. มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในแง่บวกหรือลบ ถ้าเป็นแง่บวกถือเป็นโอกาสที่ดีแต่ถ้าเป็นลบถือเป็นภัย คุกคาม หรืออุปสรรคในการทำงาน หลังจากนั้นวิเคราะห์ปัจจัยภายในเพื่อให้พบจุดแข็งหรือจุดอ่อนของสถานศึกษา เพื่อเตรียมหาแนวทางพิจารณาว่า ถ้าเป็นโอกาสและจุดแข็งจะได้เร่งเนินการ ถ้าจุดอ่อนจะต้องรีบจัดทำแผนพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 จัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน โรงเรียนได้จัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการประกันคุณภาพภายใน และมีคณะทำงาน ทำหน้าที่ดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพภายใน สนับสนุน สงเสริม ให้คำแนะนำ เพื่อทำให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดมาตรฐานและเกณฑการประเมินของโรงเรียนจัดทำเป้าหมายคุณภาพ โรงเรียนกำหนดมาตรฐาน เกณฑ์การประเมิน และ ตัวบ่งชี้ โดยอิงมาตรฐานคุณภาพของ สอศ., สมศ. และอัตลักษณของโรงเรียน ซึ่งกำหนดเป็น 6 มาตรฐาน 34 ตัวบงชี้ และนำมากำหนดเป็นเป้าหมายคุณภาพของโรงเรียน ถ่ายทอดนโยบายให้ทุกฝ่าย เพื่อทำแผนและวางแผนพัฒนาหน่วยงานรวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนงานต่างๆสำหรับใช้กำกับการดำเนินงานของโรงเรียน รวมถึงการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน และเตรียมความพรอมของ บุคลากรในการพัฒนาคุณภาพทุกด้านทำให้มีแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โรงเรียนจึงมีระบบและกลไกการดำเนินงานประกันคุณภาพชัดเจน คือ มีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 4 นำผลจากการดำเนินงานตามเป้าหมายคุณภาพ มาเขียนรายงานการประเมิน ตนเอง (Self – Assessment Report: SAR) การจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เรียกว่า SAR นั้น วิธีการดำเนินการคือสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพ โดยนำ 6 มาตรฐานของ สมศ. มาเป็นองค์ประกอบหลักและนำมาตรฐานของ สมศ. ระดับอาชีวศึกษา และอัตลักษณของโรงเรียนมาเป็นตัวบ่งชี้ร่วม ตัวบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียน ป

จจุบันมี 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ เมื่อนำมาจัดทำแบบรายงานประเมินตนเอง (SAR) ทำให้เขียน SAR ได้ง่ายเป็นรูปธรรม มีหลักฐานรายละเอียดอย่างชัดเจน และพิสูจน์ได้ว่ากิจกรรม ทุกอย่างดำเนินการจริง

ขั้นตอนที่ 5 เตรียมการเพื่อตรวจประเมินคุณภาพภายนอก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้มี สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง และนำเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและต่อสาธารณชน การประเมิน สมศ. (รอบสาม) จะต้องประเมินสถานศึกษาทุกๆ 5 ปี ในการประเมินของ สมศ. หากสถานศึกษาใดไม่ได้จัดทำระบบ คุณภาพหรือไม่ได้มาตรฐาน สมศ. จะแจ้งให้ต้นสังกัดเข้าไปดำเนินการแก้ไขจากการตรวจประเมิน แจ้งไปยังสำนักงบประมาณสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและรายงานต่อสาธารณชนให้ทราบต่อไป

คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561, หน้า 4) ได้อ้างถึงกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา และมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น จะต้องมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเชิงประจักษ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้จัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สามารถวัดและประเมินผลคุณภาพได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม และด้านปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 โดยยึดตามสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 34วรรคสอง และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 17

กำหนดให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา พิจารณามาตรฐานการอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้พิจารณามาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และการฝึกอบรมวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

การจัดการอาชีวศึกษาถือเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ รวมถึงการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

1.1 ด้านความรู้

หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือการปฏิบัติงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริงเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา

1.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นผู้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาวะที่ดี

1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี มีความภูมิใจและมีใจรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนสถานประกอบการ ตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาใหม่ หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อเป็นผู้พร้อมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงาน ตามหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับการศึกษา ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของแต่ละหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนรายวิชาให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

2.3 ด้านการบริหารจัดการ

สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการโรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศครุภัณฑ์ และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

สถานศึกษามีความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ประกอบด้วยประเด็นการประเมินดังนี้

3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

3.2 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยผู้บริหารครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ และเผยแพร่สู่สาธารณชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล และทักษะการบริหารของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 57 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 50 โรงเรียน มีหน่วยวิเคราะห์เป็นโรงเรียน โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน ประกอบ ด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 250 โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามกลับมา 45 โรงเรียน 225 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออธิบายลักษณะของตัวแปรด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน และใช้อนุมานสถิติเพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากล

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านดังนี้ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย์ ทักษะ ด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิดตามลำดับ 2) ระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านดังนี้ การนำองค์การ การมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์การ ดำเนินงาน การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ตามลำดับ 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารในภาพรวมทุกด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพใน โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ในภาพรวมได้ร้อยละ 79 เรียงลำดับตามอิทธิพลของการส่งผลเป็นรายด้านดังนี้ 1) ทักษะด้านเทคนิค ทักษะ ด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อการนำองค์การ 2) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิด ส่งผลต่อการวางแผน เชิงยุทธศาสตร์ 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านความรู้ความคิด ส่งผลต่อการให้ความ สำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความรู้ความ คิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อการวัด การวิเคราะห์และ การจัดการความรู้ 5) ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านมนุษย์ ทักษะด้าน ความคิดรวบยอด และทักษะด้านความรู้ความคิด ส่งผลต่อการมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ 6) ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อการมุ่งเน้นระบบ ปฏิบัติการ และ 7) ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านเทคนิค ส่ง ผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานตามลำดับ

ปณิดา ใจดี (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ทักษะการบริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาทักษะของผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่าย 4 คน และ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 คน และ ครูโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น 35 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือ ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามแนวคิดของ เดรคและโรว์ (Drake and Roe) ประกอบด้วย ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษา และการสอน ทักษะด้านมนุษย์ ทักษะด้าน

มโนภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ทักษะด้านการศึกษาและ การสอน ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านมโนภาพ 2. แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) ดังนี้ 1) ทักษะผู้บริหารด้านมโนภาพ ผู้บริหารควรศึกษาข้อมูลรอบด้าน เพื่อนำไปกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ มีการประชุมวางแผนงานกับคณะครูร่วมมือกันการวิเคราะห์และวางแผน 2) ทักษะผู้บริหารด้านมนุษย์ ผู้บริหารควรให้ความเป็นกันเองกับครูเพื่อลดความกดดันในการ ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียน และใช้การบริหารงานแบบความร่วมมือ3) ทักษะผู้บริหารด้านความรู้ความคิด ผู้บริหารควรพัฒนาแนวคิดใหม่ๆเพื่อเป็นเครื่องมือและ แนวทางในการบริหารงาน ควรศึกษาหาความรู้โดยการอบรมพัฒนา

ศรัญญา น้อยพิมาย (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประทุมธานี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประทุมธานี เขต 2 และ 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประทุมธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 317 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI Modified) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางการในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประทุมธานี เขต 2 ตามการจัดลำดับความ

ต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ทักษะความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว นำความรู้ ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้ประกอบกับข้อมูลการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ มีการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม (2) ทักษะด้านการสอนผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูให้สามารถทำผลงานวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานโดยการวัดประเมินผล นิเทศ กำกับ ติดตาม การเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถจัดการและบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภารกิจ สังคม และชุมชน (3) ทักษะด้านเทคนิควิการ ผู้บริหารสถานศึกษามีการระดมความคิด นำวิธีการทำงานแบบร่วมมือมาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน มีเทคนิคในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานที่หลากหลาย สามารถจัดหาเครื่องมือและทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารได้อย่างพอเพียงกับความต้องการ

เบญญาดา เกิดมณีเดชากร (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความรู้ เกี่ยวกับกับการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหาร งบประมาณ ด้านบริหารวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป สามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่าง มีประสิทธิภาพ อีกทั้งมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และการส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองด้านวิชาการและวิทยฐานะ รวมถึงผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นอย่างดีและสามารถคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ จะเกิดขึ้นกับองค์การได้ 2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเข้าใจ และจูงใจผู้อื่นให้ความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดีเป็นความสามารถ ในทางมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย การจูงใจและบำรุงขวัญ มนุษยสัมพันธ์และการใช้หลักธรรม และ 3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึงความสามารถในการนึกคิด ที่กว้างขวางและชัดเจน สามารถเข้าใจถึงส่วนต่างๆ ของหน่วยงานที่สัมพันธ์กันสามารถคิดวิเคราะห์ตัดสินใจให้งานต่างๆ ใน หน่วยงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วยภาวะผู้นำการตัดสินใจ และการขจัดความ ขัดแย้ง

จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะ

สูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน พบว่า แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การ เป็นองค์การสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันที่พบว่ามี 6 แนวทางและมีผลการประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ระดับมาก ทั้งกลุ่มความคิดเห็นซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรที่เกี่ยวข้องใน การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นแนวทางที่มี การด าเนินการที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันได้โดยในการนำไปปฏิบัติใน สถานศึกษาได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของกระบวนการของการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ที่เน้นการแก้ไข ปัญหาให้ถูกจุด ตลอดจนพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิถีทางที่ดีที่สุดและเหมาะสม ที่สุดในการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหานี้อยู่บนพื้นฐานกระบวนการที่เน้นไปที่ผู้ใช้ (User–Centered) เป็นหลัก โดยมีเจตนาในการสร้างผลลัพธ์ในอนาคตที่เป็นรูปธรรม โดยพบว่าด้านภาวะผู้นำด้านการมีพันธมิตร และทักษะการบริหารของผู้บริหารมีส่วนช่วยในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

ชนิตา พลายแก้ว (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดฉะเชิงเทรา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 4) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการศึกษาและการสอน และด้านเทคนิค ตามลำดับ 2) การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านร่างกาย และด้านอารมณ์ จิตใจ ตามลำดับ 3) ทักษะการ

บริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด ด้านการศึกษาและการสอน และด้านเทคนิค ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร้อยละ 79.40 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ

$$Z'_Y = .423Z_2 + .232Z_3 + .240Z_4 + .172Z_1$$

ณัฐพล ธิตินานันทกูล, มนตา ตุลย์เมธาการ และอิทธิพัทธ์ สุวทันพรกูล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 : การประยุกต์ใช้พหุแนวคิด การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ. ในระดับดีมากในรอบสองและ รอบสาม จำนวน 5 แห่ง โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางพหุแนวคิด : ด้านคุณลักษณะของ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ โดยมีตรวจสอบดัชนีความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์ จำนวน 83 คำถาม พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 –1.00 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ตามแนวพหุแนวคิดมี จำนวน 9 ข้อ 14 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การดูแลและแนะแนวผู้เรียน: 3 แนวทาง 2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์: 3 แนวทาง 3) ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ: 2 แนวทาง 4) ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย: 1 แนวทาง 5) ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ: 1 แนวทาง 6) ผลการ ประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และ 7) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการอาชีวศึกษา (V-NET): 2 แนวทาง 8) การมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา: 1 แนวทาง และ 9) การบริการชุมชนและจิตอาสา: 1 แนวทาง ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนเพื่อนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการวางแผนและปฏิบัติงานในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับสมรรถนะตามที่สถานประกอบการคาดหวังไว้

จิราพร เรือนคำมูล และปาริชาติ บัวเจริญ (2567) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอสันกำแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอสันกำแพง กำแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอน จำนวน 155 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอสันกำแพง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการติดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 2. ประสิทธิภาพการบริหารด้านวิชาการของโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอสันกำแพง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการนิเทศ การสอน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารด้านวิชาการ ของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอสันกำแพง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

งานวิจัยต่างประเทศ

Selma Cakir (2019) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในลังกาต้า เขตไนโรบี ประเทศเคนยา พบว่าผู้บริหารต้องจะนำทักษะการบริหารจัดการมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางวิชาการของนักเรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับการทำงานเป็นทีม การจัดการประเด็นปัญหาของโรงเรียน ในแง่ของความพร้อมของผู้อำนวยการโรงเรียนส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนของนักเรียน จากการศึกษาพบว่าครู

จะต้องมีสื่อการสอนที่เหมาะสม เช่น ไอซีที และห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์และได้รับการฝึกฝนหรือสามารถใช้งานได้จริง ผู้บริหารต้องมีการเยี่ยมเยียนการสอนหรือการนิเทศก์การสอน สร้างความร่วมมือจากครูและผู้ปกครอง ในการระดมทุน และต้องมีกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการยกระดับทางวิชาการของเรียน และควรมีทักษะในการสื่อสารที่ดีด้วย อีกทั้งยังต้องเตรียมบรรยากาศโรงเรียนที่เหมาะสมในการเรียนการสอน

Obuakor, Stella Chinenye (2019) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของอาจารย์ใหญ่และการปฏิบัติงานของครูเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐอาเบีย ลักษณะของโรงเรียนสะท้อนและบ่งบอกถึงความสามารถของของอาจารย์ใหญ่ ทุกสิ่งทุกอย่างในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นคนงาน เจ้าหน้าที่ หลักสูตร วิธีการ และเทคนิคการสอน หลักสูตรร่วมกิจกรรมมนุษยสัมพันธ์ ได้รับการยอมรับในการในทักษะการบริหารจัดการของอาจารย์ใหญ่ของสถาบัน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานที่มีเป้าหมายทางการศึกษาไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ความเป็นผู้นำที่แน่วแน่ของโรงเรียนของส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อปัจจัยอื่น ๆ ในระบบ ครู นักเรียน บุคลากรที่ไม่ใช่ผู้สอน ส่งผลต่อประสิทธิผลของครูผู้สอน ประสิทธิภาพในการทำงานของพวกเขา นอกจากนี้อาจารย์ใหญ่ต้องมีความสามารถในการบริหารและความสามารถในการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงาน ไม่มีความลำเอียง ทักษะของผู้อำนวยการโรงเรียน ต้องมีทักษะการบริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่ กำหนดว่าเป้าหมายสุดท้ายจะเป็นไปในทิศทางใดที่จะทำให้สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

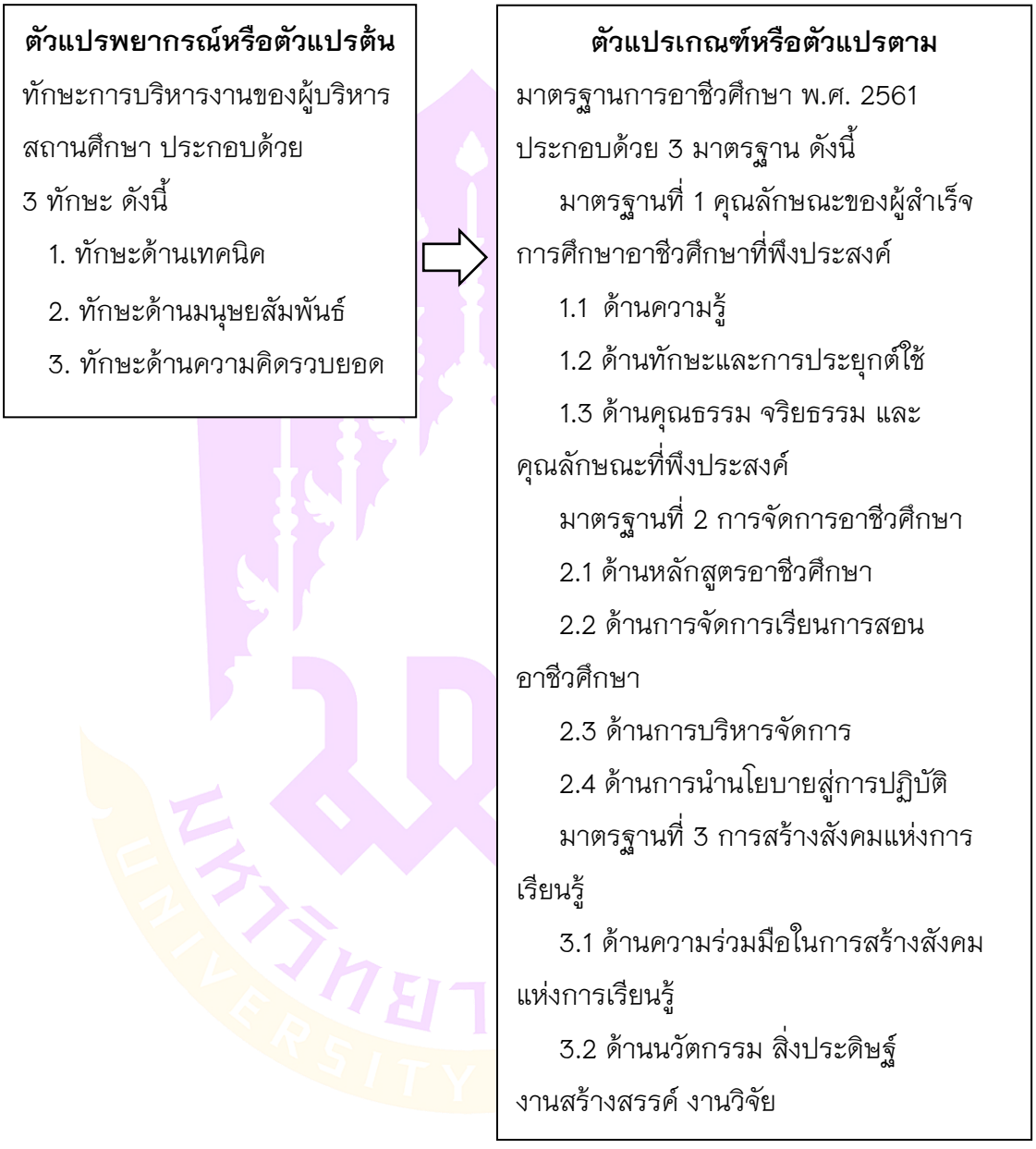

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 สถานศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 870 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973: 727–728) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 275 คน จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนตามจำนวนประชากรของแต่ละโรงเรียน แสดงได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ที่	ขนาดสถานศึกษา	ชื่อสถานศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	ขนาดใหญ่	วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่	251	80
		วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	207	65
		วิทยาลัยการอาชีพฝาง	95	30
		รวม	**553**	**175**

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	ขนาดสถานศึกษา	ชื่อสถานศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
2	ขนาดกลาง	วิทยาลัยการอาชีพจอมทอง	87	28
		วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่	65	20
		รวม	**152**	**48**
3	ขนาดเล็ก	วิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่	86	27
		วิทยาลัยเทคนิคสารภี	44	14
		วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง	35	11
		รวม	**165**	**52**
		รวมทั้งหมด	**870**	**275**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด ขอบเขตของเนื้อหา และนิยามศัพท์เฉพาะในการสร้างเครื่องมือ

2. สร้างแบบสอบถามภายใต้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ, ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างข้อรายการตามองค์ประกอบของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ประกอบด้วย 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านเทคนิค 2) ทักษะด้าน

มนุษยสัมพันธ์ และ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด โดยกำหนดให้ค่าน้ำหนักคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพการบริหารงานมาตรฐานการอาชีวศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างข้อรายการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา และมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยกำหนดให้ค่าน้ำหนักคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพการการบริหารมาตรฐานการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพการการบริหารมาตรฐานการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพการการบริหารมาตรฐานการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพการการบริหารมาตรฐานการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง คุณภาพการการบริหารมาตรฐานการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องและครอบคลุมกรอบแนวคิด นิยามศัพท์เฉพาะและความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหารการศึกษาจำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวน 1 ท่าน ประกอบด้วย

3.2.1 นายปัญญา ช่างงาน ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพฝาง วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารการศึกษา)

3.2.2 ผศ.ดร.สันติ บูรณะชาติ ตำแหน่งประธานหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

3.2.3 ผศ.ดร.น้ำฝน กันมา ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)

นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวนค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67–1.00 และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหารวมถึงการใช้ภาษา

3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย เนื่องจากมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.832

3.4 ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ได้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือไปยังครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

2.1 แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

2.2 แจกแบบสอบถามผ่านช่องทางสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสถานศึกษา โดยแนบ QR-Code เพื่อให้สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ในการทำแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยวางแผนการเก็บแบบสอบถามในเดือน ตุลาคม 2566 เป็นเวลา 4 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลในที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1977) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1977) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) จากนั้นทำการแปลความหมายตามเกณฑ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

0.81–1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

0.61–0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง

0.41–0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

0.21–0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ

0.01–0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

เท่ากับ 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. การวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษา ว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันทำนาย หรือ

พยากรณ์หรือ อธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ (สุทิน ชนะบุญ, 2562) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวจะไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง เพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity) โดยพิจารณาจากค่าความคงทนของการยอมรับ (Tolerance) ซึ่งควรมีค่าไม่น้อยกว่า 0.10 และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 10

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item–Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2557)

2.1.2 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ แบบสอบถามทั้งฉบับควรมีค่าความเชื่อมั่นของสัมประสิทธิ์แอลฟาตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (รัตนะ บัวสนธ์. 2540, หน้า 17 – 18)

2.2 สถิติพื้นฐาน

2.2.1 การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อวิเคราะห์ค่ากลางของข้อมูลเกี่ยวกับระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

2.2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์การกระจายของข้อมูลเกี่ยวกับระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

2.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

2.3.1 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

2.3.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 5 ผลการสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และค่าสถิติต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

สัญลักษณ์แทนตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

X_{tot}	แทน	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
X_1	แทน	ทักษะด้านเทคนิค
X_2	แทน	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
X_3	แทน	ทักษะด้านความคิดรวบยอด
Y_{tot}	แทน	คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
Y_1	แทน	คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

Y_2 แทน คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา

Y_3 แทน คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สัญลักษณ์แทนค่าสถิติ

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

SS แทน ค่าผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสองความแปรปรวน

MS แทน ค่าความแปรปรวนเฉลี่ย

df แทน ระดับชั้นของความเป็นอิสระ

t แทน ค่าสถิติแจกแจงที

F แทน ค่าสถิติแจกแจงเอฟ

p แทน ค่าความน่าจะเป็น

B แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

β แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย

R^2_{adj} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแล้ว

S.E. แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย

$S.E._B$ แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์

$S.E._{est}$ แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 8 แห่ง แยกพิจารณาตาม เพศ ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวนค่าร้อยละ (Percentage) ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของประชาการ จำแนกตามสถานภาพ

เพศ	**จำนวน**	**ร้อยละ**
ชาย	158	57.45
หญิง	117	42.55
รวม	**275**	**100**
อายุ	**จำนวน**	**ร้อยละ**
น้อยกว่า 3 ปี	82	29.82
ระหว่าง 3-8 ปี	90	32.72
ระหว่าง 9-12 ปี	56	20.36
13 ปีขึ้นไป	47	17.10
รวม	**275**	**100**
ขนาดสถานศึกษา	**จำนวน**	**ร้อยละ**
ขนาดเล็ก	52	18.91
ขนาดกลาง	48	17.45
ขนาดใหญ่	175	63.64
รวม	**275**	**100**

จากตาราง 3 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 57.45 และเพศหญิง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 42.55 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 3-8 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ คิดเป็นร้อยละ 32.72 รองลงมาคือมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 29.82 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 175 คิดเป็นร้อยละ 63.60 รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 18.91

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์การแปลผล ดังรายละเอียดในตาราง 4 – 7

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม (X_{tot})

ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
1. ทักษะด้านเทคนิค	4.52	0.26	มากที่สุด
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.57	0.26	มากที่สุด
3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.55	0.23	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.55**	**0.19**	**มากที่สุด**

จากตาราง 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.55, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.26) รองลงมา คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.26) และทักษะด้านเทคนิค ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.26) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะด้านเทคนิค (X_1)

ทักษะด้านเทคนิค	n = 275		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา	4.58	0.52	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีเครือข่ายที่ช่วยในการบริหารสถานศึกษา	4.52	0.61	มากที่สุด
3. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำนวัตกรรม หลักการ ทฤษฎี แนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.44	0.62	มาก
4. ผู้บริหารมีความสามารถในการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ	4.58	0.57	มากที่สุด
5. ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ความรู้วิธีการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ (เช่นโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟน เครื่องโทรสาร การส่ง E-mail หรือการใช้งานอินเตอร์เน็ต เป็นต้น)	4.39	0.63	มาก
6. ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ	4.39	0.59	มาก
7. ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบของครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม	4.49	0.57	มาก
8. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ตามความถนัดและความสามารถ	4.43	0.59	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ทักษะด้านเทคนิค	n = 275 $\overline{X}$	S.D.	ระดับ
9. ผู้บริหารมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม มอบหมายงานได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความสามารถของครูและบุคลากร	4.57	0.55	มากที่สุด
10. ผู้บริหารสามารถแนะนำและชี้แนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม	4.68	0.50	มากที่สุด
11. ผู้บริหารเป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งวินัย และเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาวินัย	4.59	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.52**	**0.26**	**มากที่สุด**

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะด้านเทคนิค พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทักษะด้านเทคนิคของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถแนะนำและชี้แนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.68, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ผู้บริหารเป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งวินัย และเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาวินัย ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.51) ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ (เช่น โทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟน เครื่องโทรสาร การส่ง E-mail หรือการใช้งานอินเตอร์เน็ต เป็นต้น) ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. = 0.63)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2)

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	n = 275 $\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารสามารถสร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรได้เป็นอย่างดี	4.62	0.52	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	n = 275 $\overline{X}$	S.D.	ระดับ
2. ผู้บริหารสามารถสื่อสารเพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.59	0.53	มากที่สุด
3. ผู้บริหารใช้วิธีการสร้างทีมงาน เพื่อให้การบริหารงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4.51	0.53	มากที่สุด
4. ผู้บริหารมีวิธีการที่ชัดเจนในการสร้างเป้าหมายร่วมกันกับครูและบุคลากร	4.63	0.48	มากที่สุด
5. ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.50	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.57**	**0.26**	**มากที่สุด**

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีวิธีการที่ชัดเจนในการสร้างเป้าหมายร่วมกันกับครูและบุคลากร ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถสร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรได้เป็นอย่างดี ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.52) ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.55)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3)

ทักษะด้านความคิดรวบยอด	n = 275		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้บริหารมีความสามารถในการมองเห็นภาพรวมของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี	4.61	0.55	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีความสามารถวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด	4.44	0.60	มาก
3. ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้เป็นอย่างดี	4.48	0.60	มาก
4. ผู้บริหารสามารถพัฒนาสถานศึกษาตามแผนการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้	4.49	0.54	มาก
5. ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่ครอบคลุมการบริหารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากร ด้านแผนงานและความร่วมมือ ด้านพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และด้านวิชาการ	4.52	0.56	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสามารถจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก	4.48	0.52	มาก
7. ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาได้	4.67	0.49	มากที่สุด
8. ผู้บริหารสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้	4.53	0.55	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ทักษะด้านความคิดรวบยอด	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
9. ผู้บริหารสามารถเข้าใจถึงผลกระทบในการปรับเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี	4.67	0.52	มากที่สุด
10. ผู้บริหารเข้าใจถึงบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน	4.60	0.55	มากที่สุด
11. ผู้บริหารพิจารณากำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของบุคลากรได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ	4.51	0.61	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.55**	**0.23**	**มากที่สุด**

จากตาราง 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.55, S.D. = 0.23.) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทักษะด้านเทคนิคของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาได้ ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.49) รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถเข้าใจถึงผลกระทบในการปรับเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.52) ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด ($\overline{X}$ = 4.44, S.D. = 0.60)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์การแปลผล ดังรายละเอียดในตาราง 8 – 20

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม (Y_{tot})

มาตรฐานการอาชีวศึกษา	n = 275		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ (Y_1)	4.50	0.30	มากที่สุด
2. มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา (Y_2)	4.49	0.21	มาก
3. มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y_3)	4.51	0.23	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.50**	**0.19**	**มากที่สุด**

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.23) รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.30) และมาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.21) ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ (Y_1)

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	n = 275		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1.1 ด้านความรู้	4.50	0.38	มากที่สุด
1.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้	4.41	0.50	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	n = 275 $\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.60	0.39	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.50**	**0.30**	**มากที่สุด**

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.39) รองลงมา คือ ด้านความรู้ ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.38) และด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ โดยภาพรวม (Y_1)

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	n = 275 $\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1.1 ด้านความรู้			
1. สถานศึกษามีโครงการ กิจกรรม หรือนโยบายในการส่งเสริมทักษะวิชาชีพของผู้เรียนตามสาขาวิชา	4.45	0.70	มาก
2. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ เช่น การแข่งขันทักษะวิชาชีพ การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ฯลฯ	4.47	0.57	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
3. สถานศึกษามีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือและแนะแนวผู้เรียนให้สามารถสำเร็จการศึกษา ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด และลดปัญหาการออกกลางคัน	4.57	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.50**	**0.38**	**มากที่สุด**

จากตาราง 10 พบว่า มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.38) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือและแนะแนวผู้เรียนให้สามารถสำเร็จการศึกษา ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด และลดปัญหาการออกกลางคัน ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ เช่น การแข่งขันทักษะวิชาชีพ การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ฯลฯ ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.57) และสถานศึกษามีโครงการ กิจกรรม หรือนโยบายในการส่งเสริมทักษะวิชาชีพของผู้เรียนตามสาขาวิชา ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม (Y_1)

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
1.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้			
4. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ สามารถประสบความสำเร็จสู่การเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ	4.43	0.71	มาก
5. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมตามแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	4.42	0.66	มาก
6. สถานศึกษาเข้ารับการประเมินของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดทุกครั้ง ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ	4.40	0.62	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.41**	**0.50**	**มาก**

จากตาราง 11 พบว่า มาตรฐานที่1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมากทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ สามารถประสบความสำเร็จสู่การเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.71) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมตามแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.66)

และสถานศึกษาเข้ารับการประเมินของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดทุกครั้ง ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ ($\overline{X}$ = 4.40, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ โดยภาพรวม (Y_1)

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์			
7. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4.60	0.54	มากที่สุด
8. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมขององค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.)	4.63	0.53	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.60**	**0.39**	**มากที่สุด**

จากตาราง 12 พบว่า มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.39) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมขององค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่ง

ประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.53) และผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา (Y_2)

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
2.1 ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา	4.50	0.31	มากที่สุด
2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	4.50	0.28	มากที่สุด
2.3 ด้านการบริหารจัดการ	4.36	0.25	มาก
2.4 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	4.24	0.45	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.40**	**0.21**	**มาก**

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.40, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.28) รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.31) และด้านการบริหารจัดการ ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.25) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.45)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยภาพรวม (Y_2)

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
2.1 ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา			
9. สถานศึกษามีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ	4.58	0.54	มากที่สุด
10. สถานศึกษามีการประสานงานกับสถาประกอบการอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร	4.47	0.60	มาก
11. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในสาขางานหรือรายวิชาร่วมกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ ผู้เรียนมีสมรรถนะอาชีพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน	4.51	0.56	มากที่สุด
12. สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ได้จากการพัฒนาร่วมกันอย่างถูกต้องเหมาะสม	4.48	0.62	มาก
13. สถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ได้จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.48	0.59	มาก
14. สาขาวิชาหรือสาขางานมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ หรือปรับปรุงรายวิชา หรือปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมอย่างเหมาะสม	4.45	0.45	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.50**	**0.31**	**มากที่สุด**

จากตาราง 14 พบว่า มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา 2.1 ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.31) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในสาขางานหรือรายวิชาร่วมกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง เพื่อให้ ผู้เรียนมีสมรรถนะอาชีพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.56) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาขาวิชาหรือสาขางานมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ หรือปรับปรุงรายวิชา หรือปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมอย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.45)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา โดยภาพรวม (Y_2)

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา			
15. ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาเพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	4.45	0.57	มาก
16. ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	0.58	มาก
17. ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น PJBL Active Learning STEM Education เป็นต้น	4.57	0.54	มากที่สุด
18. ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดการใช้สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.50	0.59	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
19. ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย	4.43	0.67	มาก
20. ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มุ่งสู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาที่ทำการสอน	4.49	0.62	มาก
21. ครูผู้สอนมีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศหรือเอกสารประจำชั้นเรียนและรายวิชา	4.49	0.63	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.50**	**0.28**	**มากที่สุด**

จากตาราง 15 พบว่า มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา 2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.26) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น PJBL Active Learning STEM Education เป็นต้น ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.54) รองลงมาคือครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดการใช้สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.59)) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.67)

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวม (Y_2)

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
2.3 ด้านการบริหารจัดการ			
22. สถานศึกษามีการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน การสืบค้น และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ	4.52	0.62	มากที่สุด
23. ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองและเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาตนเองและกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ	4.53	0.60	มากที่สุด
24. ครูผู้สอนมีการนำผลการพัฒนาตนเองมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีผลงานจากการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ ผลงาน หรือนวัตกรรม ที่ได้รับการยอมรับ หรือมีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน	4.44	0.63	มาก
25. สถานศึกษาจัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการบริหารสถานศึกษา	4.40	0.63	มาก
26. สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.44	0.60	มาก
27. สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ	4.23	0.57	มาก
28. สถานศึกษามีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.25	0.70	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
29. สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งการเรียนรู้ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการใช้งานของผู้เรียนหรือผู้รับบริการ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	4.21	0.60	มาก
30. สถานศึกษามีการบริหารจัดการระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบคมนาคม ระบบการสื่อสาร รวมทั้งการจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยประโยชน์สำหรับให้บริการทางการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือผู้ใช้บริการในสถานศึกษา	4.35	0.60	มาก
31. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการหรือห้องสมุดที่มีความพร้อมและเพียงพอสำหรับให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ ใช้บริการค้นคว้าหาความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	4.28	0.61	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.36**	**0.25**	**มาก**

ตาราง 16 พบว่า มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา 2.3 ด้านการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.25) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองและเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาตนเองและกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ในการ

จัดการเรียนการสอน การสืบค้น และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.62)) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งการเรียนรู้ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการใช้งานของผู้เรียนหรือผู้รับบริการ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.60)

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยภาพรวม (Y_2)

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
2.4 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ			
32. สถานศึกษามีระบบการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตร	4.44	0.62	มาก
33. สถานศึกษามีการจัดการฝึกอาชีพ โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ	4.21	0.60	มาก
34. สถานศึกษามีการบริการชุมชน การบริการวิชาการ การบริการวิชาชีพ และจิตอาสาโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน	4.20	0.71	มาก
35. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสาโดยใช้วิชาชีพ ผลงาน ชิ้นงาน จากการเรียนรู้มาสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม	4.12	0.75	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.24**	**0.45**	**มาก**

จากตาราง 17 พบว่า มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา 2.4 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีระบบการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.44, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดการฝึกอาชีพ โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.60)) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสาโดยใช้วิชาชีพ ผลงาน ชิ้นงาน จากการเรียนรู้มาสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.75)

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y_3)

มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	4.50	0.29	มากที่สุด
3.2 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย	4.53	0.26	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.52	0.23	**มากที่สุด**

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.26) รองลงมา คือ ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.29) ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวม (Y_3)

มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	n = 275		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้			
35. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.45	0.60	มาก
36. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	4.50	0.58	มากที่สุด
37. คณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	4.53	0.59	มากที่สุด
38. สถานศึกษามีแผนงาน หรือโครงการในการระดมทรัพยากรที่หลากหลายในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศ	4.60	0.55	มากที่สุด
39. สถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูและครูฝึกในสถานประกอบการ	4.57	0.60	มากที่สุด
40. สถานศึกษามีการจัดให้ครูพิเศษ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในสถานประกอบการ ทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศร่วมพัฒนาผู้เรียน	4.50	0.59	มากที่สุด
41. สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น งบประมาณ ทุนการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ ปรากฏผลการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของการระดมทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรม	4.50	0.60	มากที่สุด

ตาราง 19 (ต่อ)

มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	n = 275 $\overline{X}$	S.D.	ระดับ
42. สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการในการระดมทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษากับเครือข่าย เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.38	0.56	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.50**	**0.29**	**มากที่สุด**

จากตาราง 19 พบว่า มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.29) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีแผนงาน หรือโครงการในการระดมทรัพยากรที่หลากหลายในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศ ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.55) รองลงมาคือ สถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูและครูฝึกในสถานประกอบการ ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.60) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการในการระดมทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษากับเครือข่าย เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.56)

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยภาพรวม (Y_3)

มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	n = 275 $\overline{X}$	S.D.	ระดับ
3.2 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย			
43. สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนที่ใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนในการจัดการเรียนการสอน	4.45	0.55	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	n = 275		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	
44. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับการวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา การประกอบอาชีพ และประโยชน์โดยรวมของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น	4.49	0.53	มาก
45. สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลงานตามวิชาชีพ และส่งเสริมการเป็นนวัตกร	4.58	0.54	มากที่สุด
46. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	4.57	0.58	มากที่สุด
47. สถานศึกษาจัดทำสารสนเทศทางวิชาชีพและข้อมูลนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ เพื่อจัดทำเป็นคู่มือ แนวทาง หรือสื่อประเภทอื่นๆ ในการให้บริการและเผยแพร่สู่สาธารณะ	4.56	0.56	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.53**	**0.26**	**มากที่สุด**

จากตาราง 20 พบว่า มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 3.2 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.26) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลงานตามวิชาชีพและส่งเสริมการเป็นนวัตกร ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.58) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนในการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.55)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ดังรายละเอียดในตาราง 21 – 22

ตาราง 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา (Y_{tot})	ระดับ
ทักษะด้านเทคนิค (X_1)	0.447**	ปานกลาง
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2)	0.418**	ปานกลาง
ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3)	0.537**	ปานกลาง

หมายเหตุ: **P < .01

จากตาราง 21 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค (X_1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) และทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 22 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	Y_{tot}
X_1	1	0.300**	0.388**	0.447**
X_2		1.00	0.499**	0.418**
X_3			1.00	0.537**
Y_{tot}				1.00

หมายเหตุ: **P < .01

จากตางรางที่ 22 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิค (X_1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) และทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.300 – 0.537 เมื่อพิจารณาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด (r = 0.537) รองลงมาคือ ทักษะด้านเทคนิค (X_1) (r = 0.418) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) (r = 0.418) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังรายละเอียดในตาราง 23 – 25

ตาราง 23 แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณ และอำนาจการพยากรณ์ของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

Model	R	R Square	Adjusted R Square	F	Sig.
1	0.537	0.288	0.286	110.574**	<.001
2	0.596	0.355	0.351	28.271**	<.001
3	0.612	0.375	0.368	8.438**	<.001

หมายเหตุ: **P < .01

ตาราง 23 เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยการนำตัวแปรอิสระเข้าทีละตัว แล้วเลือกโมเดลสุดท้ายที่ทำนาย ได้มากที่สุด พบว่าโมเดลที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง สามทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิค (X_1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) และด้านทักษะด้านความคิดรวบยอดการปรับตัว (X_3) มีความสัมพันธ์พหุคูณ กับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.612 มีค่าอำนาจการพยากรณ์เท่ากับ 0.375 หมายความว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาได้ร้อยละ 37.50

ตาราง 24 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่แยกเป็นรายด้าน เพื่อตรวจสอบสภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

ตัวแปรพยากรณ์	Tolerance	VIF
ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3)	0.689	1.452
ทักษะด้านเทคนิค (X_1)	0.834	1.199
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2)	0.738	1.356

จากตาราง 24 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากมีค่า Tolerance มีค่าไม่ต่ำกว่า .10 และค่า VIF น้อยกว่า 10 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรพยากรณ์ ไม่มีลักษณะเป็นภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ซึ่งมีผลทำให้สมการพยากรณ์ที่สร้างขึ้นมามีความคลาดเคลื่อนสูง จึงเป็นไปได้ตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย ดังนั้นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง

3 ทักษะคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) ทักษะด้านเทคนิค (X_1) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) ไม่มีปัญหาเรื่องสภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) และทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณต่อไปได้

ตาราง 25 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่จากทักษะการบริหารงานของผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน

	SS	df	MS	F	P
สมการถดถอย	3.498	3	1.166	54.143**	<.001
ความคลาดเคลื่อน	5.836	271	0.22		
รวม	9.334	274			

หมายเหตุ: **P < .01

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ (คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา) และตัวแปรพยากรณ์ (ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา) ทั้ง 3 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง สามารถนำไปสร้างเป็นสมการในการพยากรณ์ต่อไปได้

ตาราง 26 แสดงค่าสถิติตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปรพยากรณ์	B	β	$SE._B$	t	P
ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3)	0.278	0.355	0.45	6.128**	<.000
ทักษะด้านเทคนิค (X_1)	0.185	0.261	0.37	4.954**	<.000
ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ (X_2)	0.114	0.162	0.39	2.905**	<.004
ค่าคงที่	1.878		0.207	9.060	
R = 0.612	R^2 = 0.375	R^2_{adj} = 0.368	$S.E._{est}$ = 0.147		

หมายเหตุ: **P < .01

จากตาราง 25 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ของตัวแปรพยากรณ์ (ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา) ทั้ง 3 ตัวแปร กับตัวแปรเกณฑ์ (คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา) มีค่าเท่ากับ 0.612 และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.375 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวแปร ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 37.50 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.147

เมื่อทำการสร้างสมการพยากรณ์ พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) ทักษะด้านเทคนิค (X_1) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.878 + 0.278(X_3) + 0.185(X_1) + 0.114(X_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.355(Z_{x3}) + 0.261(Z_{x1}) + 0.162(Z_{x2})$$

เมื่อเรียงลำดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่ส่งผลมากที่สุด ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) (β = 0.355) รองลงมา ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค (X_1) (β = 0.261) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) (β = 0.162) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นรายด้านพบว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือทักษะด้านความคิดรวบยอด อยู่ในระดับมากที่สุดและทักษะด้านเทคนิค อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านเทคนิค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารสามารถแนะนำและชี้แนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือผู้บริหารเป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งวินัย และเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาวินัย ผู้บริหารมีความสามารถในการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารมี

ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม มอบหมายงานได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความสามารถของครูและบุคลากร ผู้บริหารมีเครือข่ายที่ช่วยในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบของครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำนวัตกรรม หลักการ ทฤษฎี แนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ (เช่นโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟน เครื่องโทรสาร การส่ง E-mail หรือการใช้งานอินเตอร์เน็ต เป็นต้น) อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ตามความถนัดและความสามารถ ตามลำดับ

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีวิธีการที่ชัดเจนในการสร้างเป้าหมายร่วมกันกับครูและบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้บริหารสามารถสร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสามารถสื่อสารเพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารใช้วิธีการสร้างทีมงาน เพื่อให้การบริหารงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาได้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถเข้าใจถึงผลกระทบในการปรับเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารมีความสามารถในการมองเห็นภาพรวมของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารเข้าใจถึงบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ที่ครอบคลุมการบริหารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากร ด้านแผนงานและความร่วมมือ ด้านพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารพิจารณากำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงาน

ของบุคลากรได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสามารถพัฒนาสถานศึกษาตามแผนการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสามารถจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บริหารมีความสามารถวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

4. ด้านการคาดการณ์และการกำหนดอนาคต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคาดการณ์และการกำหนดอนาคตอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารควรมีทักษะความคิดรวบยอด เพื่อมองภาพโดยรวมและสามารถวางแผนเพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่คุณภาพตามมาตรฐาน รองลงมาคือ ผู้บริหารต้องมีทักษะทางด้านเทคนิค ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบ สามารถวางระบบงาน สั่งการบริหารวางแผนงาน ได้อย่างเป็นระบบ และ ผู้บริหารมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพ สามารถสื่อสารเพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มาตรฐานสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก 2 ด้านได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ รองลงมาคือ ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ตามลำดับ

3. มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ด้านการบริหารจัดการ และด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิค (X_1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ(X_2)ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.418 – 0.537

ตอนที่ 4 ผลการสร้างสมการพยากรณ์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์มาตราฐานการอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิค (X_1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) และ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) ส่งผลต่อมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่ส่งผลสูงสุด คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค (X_1) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับมาตรฐานสถานศึกษา เป็น 0.375 โดยทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) ทักษะด้านเทคนิค (X_1) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) สามารถพยากรณ์มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 37.50 สามารถเขียนในรูปแบบของสมการพยากรณ์ในสมการรูปคะแนนดิบ และสมการรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = 1.878 + 0.278(X_3) + 0.185(X_1) + 0.114(X_2)$$

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\acute{Z}_y = 0.355_{x3} + 0.261_{x1} + 0.162_{x2}$$

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้มีประเด็นมาอภิปราย ดังนี้

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรได้เป็นอย่างดี สามารถสื่อสารเพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิธีการสร้างทีมงานเพื่อให้การบริหารงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีวิธีการที่ชัดเจนในการสร้างเป้าหมายร่วมกันกับครูและบุคลากร และมีความสามารถในการบริหารความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิดา ใจดี (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านมโนภาพ และมีการนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) ไว้ดังนี้ 1) ทักษะการบริหารด้านมโนภาพ ผู้บริหารควรศึกษาข้อมูลรอบด้าน เพื่อนำไปกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ มีการประชุมวางแผนงานกับคณะครูร่วมมือกันการวิเคราะห์และวางแผน 2) ทักษะการบริหารด้านมนุษย์ ผู้บริหารควรให้ความเป็นกันเองกับครูเพื่อลดความกดดันในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียนและใช้การบริหารงานแบบความร่วมมือ และ 3) ทักษะการบริหารด้านความรู้ความคิด ผู้บริหารควรพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือและแนวทางในการบริหารงาน ควรศึกษาหาความรู้โดยการอบรมพัฒนา

1.1 ทักษะด้านเทคนิค โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะทางด้านเทคนิค ซึ่งคือความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ และชำนาญจากประสบการณ์ การศึกษาและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบ สามารถวางระบบงาน อีกทั้งยังส่งเสริมใต้บังคับบัญชาสามารถนำความรู้ประสบการณ์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิดา ใจดี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) พบว่า ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและ การสอน ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านการสร้างมโนภาพ แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) ดังนี้ 1) ทักษะผู้บริหารด้านมโนภาพ ผู้บริหารควรศึกษาข้อมูลรอบด้าน เพื่อนำไปกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ มีการประชุมวางแผนงานกับคณะครูร่วมมือกันการวิเคราะห์และวางแผน 2) ทักษะผู้บริหารด้านมนุษย์ ผู้บริหารควรให้ความเป็นกันเองกับครูเพื่อลดความกดดันในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียน และใช้การบริหารงานแบบความร่วมมือ 3) ทักษะผู้บริหารด้านความรู้ความคิด ผู้บริหารควรพัฒนาแนวคิดใหม่ๆเพื่อเป็นเครื่องมือและแนวทางในการบริหารงาน ควรศึกษาหาความรู้โดยการอบรมพัฒนาและสอดคล้องกับงานวิจัยของศรัญญา น้อยพิมาย (2562) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สำคัญประกอบไปด้วยทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์มีการวางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มีการจัดทำและใช้แผนปฏิบัติการ แผนพัฒนา แผนกลยุทธ์ ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบมีความสามารถในการตัดสินใจ สั่งการ การมอบหมายงานต่างๆ สามารถจัดหาเครื่องมือและทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารได้อย่างเพียงพอกับความต้องการ มีวิธีการในการปฏิบัติ ตลอดจนสามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายได้อย่างน่าสนใจ โดยการนำสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เข้ามาใช้ได้อย่าง คล่องแคล่ว มีการระดมความคิดการทำงานแบบร่วมมือมาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน สามารถแนะนำหรือชี้แนะหลักการวิธีปฏิบัติ เทคนิคการจัดการเรียนการสอนให้กับครูในสถานศึกษา เทคนิคในการนิเทศ

กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติด้วยวิธีที่หลากหลาย เลือกและนำมาใช้ในสถานศึกษาอย่างถูกต้อง สามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

1.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารคือทักษะที่ช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพ สามารถสื่อสารเพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน ตลอดจนเป็นความสามารถในการเข้าใจเห็นใจผู้อื่น รวมไปถึงความสามารถในการรับรู้และจัดการอารมณ์ของตนเองความสามารถตอบสนองต่อผู้คนในลักษณะที่สร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ทั้งนี้รวมไปถึงความสามารถในการระบุและจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีสร้างสรรค์ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ในเชิงบวก การแก้ปัญหาความขัดแย้งนี้จำเป็นต้องเข้าใจต้นตอของปัญหา ตลอดจนมุมมองที่แตกต่างกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง การแก้ไขข้อขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพต้องมีทักษะการสื่อสารและทักษะการแก้ปัญหาที่ดี ทั้งนี้ผู้บริหารยังต้องมีความสามารถในการเข้าใจและทำงานร่วมผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญญาดา เกิดมณีเดชากร (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นราย ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านมนุษย์ ด้านความคิด รวบยอด ด้านการศึกษาและการสอน ด้านความรู้ความคิด และด้านเทคนิค ตามลำดับและมาตรฐานการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้าน ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล และด้านคุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ และสอดคล้องกับศรัญญา น้อยพิมาย (2562) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สำคัญมักจะประกอบไปด้วย ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skill) หมายถึงความสามารถในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีมนุษยสัมพันธ์ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี สามารถทำงานให้บรรลุผลด้วยความเข้าใจใน

ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมและความต้องการพื้นฐานของแต่ละบุคคล ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ มีการยอมรับนับถือ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เสริมสร้างแรงจูงใจให้ครูได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถมีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและให้คำแนะนำที่ดี สามารถควบคุมอารมณ์ แก้ปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือพร้อมทั้งเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของบุคลากร มีการติดต่อประสานงาน สื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา รวมทั้งสร้างกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างเครือข่ายภายนอกสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ทักษะด้านความคิดรวบยอด โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารที่เข้าใจความ สลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมดมองเห็นองค์การในภาพรวม เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานและสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์จุดแข็งและจุดด้อยขององค์การได้ มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาได้ ครอบคลุมทุกด้าน จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก สามารถ วิเคราะห์งานเพื่อจัดสรรที่เหมาะสมกับบุคลากร อีกทั้งยังสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและอาจจะมีผลกระทบต่อหน่วยงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพ ในโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านดังนี้ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย์ ทักษะ ด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิดตามลำดับและระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านดังนี้ การนำองค์การ การมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์การดำเนินงาน การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการและการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ตามลำดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับศรัญญา น้อยพิมาย (2562) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สำคัญประกอบไปด้วยทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย พันธกิจ เพื่อพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้

สอดคล้องกับ นโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวม เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงานได้อย่างถูกต้องชัดเจน มีการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ใช้แนวคิดที่สร้างสรรค์และกลยุทธ์ใหม่ ๆ ในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยการนำความรู้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้กับความรู้ใหม่ ๆ ประกอบกับข้อมูลการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา รวมทั้งสามารถตีความและแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อนได้อย่างน่าเชื่อถือ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ มีวิธีตัดสินใจได้อย่างหลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีและกระตุ้นให้บุคลากรได้เกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ส่งเสริมให้สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ก่อเกิด ผลดีในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย อันประกอบด้วย 1) ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยสถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ และ 2) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ และสามารถเผยแพร่สู่สาธารณชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพล ธิตินานันทกูล, มนตา ตุลย์เมธาการ และอิทธิพัทธ์ สุวทันพรกูล (2564) ที่ได้ทำการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561: การประยุกต์ใช้พหุแนวคิด ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ พบว่า 1) ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็น

ผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ มีแนวปฏิบัติที่ดี 2 แนวทาง คือ 1.1) การพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการโดยการสมัครใจ สถานศึกษาเปิดรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ พร้อมทั้งจัดอบรมเรื่องการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียนที่มีความสนใจที่เข้าร่วมกิจกรรม และให้ผู้เรียนรวมกลุ่มเพื่อจัดทำโครงการการประกอบอาชีพจำลองพร้อมทั้งจัดหาครูพี่เลี้ยงให้กับผู้เรียน เพื่อให้ช่วยในการดำเนินการโครงการ โดยสถานศึกษาจะจัดงานวันประกอบอาชีพจำลองเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำโครงการประกอบอาชีพจำลองมาดำเนินการจริง 1.2) การสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยการศึกษาดูงาน สถานศึกษาเชิญศิษย์เก่ามาเป็นวิทยากรบรรยายและให้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ พร้อมทั้งมีการจัดเวิร์คช็อปในสถานศึกษา เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในการเป็นผู้ประกอบการ พร้อมทั้งนำผู้เรียนเข้าไปศึกษาดูงานในการเป็นผู้ประกอบ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนในการไปเป็นผู้ประกอบการ และ 2) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย มีแนวปฏิบัติที่ดี คือ สถานศึกษาจัดให้มีวิชาโครงงานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสร้างผลงานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย โดยให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อดำเนินการและสถานศึกษาจัดหาครูพี่เลี้ยง เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินการให้กับผู้เรียน พร้อมทั้งจัดหาเวทีประกวดให้กับผู้เรียนทั้งในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับชาติประสานกับสถานประกอบการ หน่วยงาน ชุมชนที่มีความประสงค์จะใช้ประโยชน์จากผลงานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัยของผู้เรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจจะเป็นเพราะว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ล้วนแต่เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาได้ ผู้บริหารควรมีการพัฒนาตนเองในทักษะด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยมีการการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านความรู้ทักษะ ประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างทักษะที่ใช้ในการบริหาร เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางแห่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของชนิตา พลายแก้ว (2564) ที่ทำการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางถึงระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.57 – 0.79 โดยทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ทักษะด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านการศึกษา และทักษะด้านการประเมินผล อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร เรือนคำมูล และปาริชาติ บัวเจริญ (2567) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอสันกำแพงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอสันกำแพง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม

4. สมการพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 3 ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่ส่งผลสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ โดยทักษะการบริหารทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาได้ร้อยละ 37.50 อาจเป็นเพราะในการบริหาร

สถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีทั้ง 3 ทักษะนี้ประกอบกัน จึงจะทำให้คุณภาพการบริหารสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้ โดยทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นทักษะที่หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญในการพัฒนาให้เกิดกับผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด เนื่องจากเป็นความสามารถของผู้บริหารที่จะเข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมด มองเห็นองค์การในภาพรวม เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานและสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์จุดแข็งและจุดด้อยขององค์การได้ มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาได้ ครอบคลุมทุกด้าน จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก สามารถวิเคราะห์งานเพื่อจัดสรรที่เหมาะสมกับบุคลากร อีกทั้งยังสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและอาจจะมีผลกระทบต่อหน่วยงาน รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรมีการวางแผนการพัฒนาทักษะของผู้บริหาร ก่อน ระหว่าง และหลัง การดำรงตำแหน่ง หรือการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมให้กับผู้บริหารในการบริหาร อีกทั้งยังเป็นการทบทวนแนวนโยบาย กระบวนการ ตลอดจนการสร้างเครือข่าย ทบทวนแนวทาง ซึ่งผู้บริหารเมื่อปฏิบัติหน้าที่ อาจมีบางทักษะต้องได้รับการทบทวน ฝึกฝนและเติมเต็มให้ทันความเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิตา พลายแก้ว (2564) ที่ทำการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ทักษะด้านการประเมินผล ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านการศึกษา และทักษะด้านเทคนิค ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 68.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $\hat{Y}$ = 1.878 + 0.278(X_3) + 0.185 (X_1) + 0.114(X_2)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญกับการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความสามารถในการทำความเข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์กรทั้งหมด มองเห็นองค์กรในภาพรวม เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อองค์กร มีความสามารถในการประสานงานและสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์จุดแข็งและจุดด้อยขององค์กรได้ มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาได้ครอบคลุมทุกด้าน จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก สามารถวิเคราะห์งานเพื่อจัดสรรสิ่งที่เหมาะสมกับบุคลากร รวมทั้งความสามารถในการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและอาจจะมีผลกระทบต่อหน่วยงาน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพการบริหารที่เป็นไปตามมาตรฐานที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้

2. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน สามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเรียงลำดับของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่ส่งผลมากที่สุด ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด รองลงมา ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน ให้เกิดแก่ผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้สังกัด โดยเน้นทักษะด้านความคิดรวบยอดเป็นสำคัญ เพื่อนำไปสู่คุณภาพการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การวิจัยในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ที่ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน และตอบสนองต่อการประเมินภายนอกต่อไป

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการยกระดับการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน นำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กณิษฐา ทองสมุทร. (2561). **ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2**. การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.

กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา. (2561). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพ ในโรงเรียนมาตรฐานสากล. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**, ปีที่ 7 ฉบับที่2, หน้า 155–172.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติมา ใจปลื้ม. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). **ระเบียบวิธีวิจัย.** เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช่าง.

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2566). **แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา.** สืบค้นวันที่ 23 สิงหาคม 2566 จาก http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2022/03/%แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา.pdf

คม แรงสูงเนิน. (2565). การศึกษาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. **วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา,** ปีที่6 ฉบับที่ 1, หน้า 150–156.

จิราพร เรือนคำมูล และปาริชาติ บัวเจริญ (2567). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอสันกำแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1**. วารสารวิชาการธรรมทัศน์,** ปีที่ 24 ฉบับที่ 1, หน้า 256–268.

จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์. (2564). **บทบาทของผู้บริหารการศึกษายุคดิจิทัล.** สืบค้นวันที่ 13 พฤศจิกายน 2566 จาก https://adacstou.wixsite.com/adacstou/single-post/

เจตนา เมืองมูล. (2561). **การนิเทศการศึกษา.** สืบค้นวันที่ 18 พฤศจิกายน 2566 จาก https://www.kkzone1.go.th/bookdetail. php?news_id=6599

ชนิตา พลายแก้ว. (2563). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน

ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม,** ปีที่ 7 ฉบับที่ 1, หน้า 1–15.

ชุติมา ทาสุรินทร์. (2564). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ณณัฐ ช่วยงาน. (2565). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล. (2563). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

ณัฐพล ธิตินานันทกูล, มนตา ตุลย์เมธาการ และอิทธิพัทธ์ สุวทันพรกูล (2564). การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 : การประยุกต์ใช้พหุแนวคิด. **วารสารบัณฑิตศึกษา,** ปีที่ 15 ฉบับที่ 2, หน้า 54.

ถวิล อรัญเวศ. (2560). **ผู้บริหารกับการครองตน ครองคน และครองงาน: สุดยอดนักบริหาร.** นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4.

ธวัชชัย แสนดวง. (2565). **สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี** . วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

นิภาธร มุลกุณี. (2561). **การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ในยุคไทยแลนด์ 4.0**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). **ทักษะการบริหารในศตรวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

เบญญาดา เกิดมณีเดชากร. (2563). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ**

มาตรฐานการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานครปฐม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.

ปจิตรา สมหมาย. (2563). **การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน.** สืบค้นวันที่ 25 พฤศจิกายน 2566 จาก https://www.gotoknow.org/posts/690679

ปณิดา ใจดี. (2562). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500).** การค้นคว้าอิสระ ศษ,ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ปิยาภรณ์ พูลชัย. (2565). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิมพ์พร จารุจิตร์. (2559). **ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.

เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์. (2559). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

มยุรี วรวรรณ. (2561). **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม**. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

มลฤดี สวนดี. (2565). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

มาหะมะบาคอรี มาซอ. (2564). **การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3**. การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะเลา.

รัตนะ บัวสนธ์. (2540). **การประเมินผลโครงการ การวิจัยประเมินผล.** กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พริ้นท์.

โรงเรียนดาราวิทยาลัย. (ม.ป.ป.). **ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษา.** สืบค้นวันที่ 8 พฤศจิกายน 2566 จาก http://www.dara.ac.th/eqsdara/?name=pageshow&file=readpage&id=10

โรงเรียนตั้งตรงจิตรพณิชยการ – โรงเรียนพณิชยการตั้งตรงจิตร. (2561). **การประกันคุณภาพการศึกษา.** สืบค้นวันที่ 23 พฤศจิกายน 2566 จาก http://www.ttc.ac.th/unit_ 10.html

ศรัญญา น้อยพิมาย. (2562). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

สัตตบุษย์ โพธิรุท. (2564). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). **แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2).** สืบค้นวันที่ 3 พฤศจิกายน 2566 จาก http://bsq2.vec.go.th/document.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2563). **ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ.2555 – 2565**). สืบค้นวันที่ 13 พฤศจิกายน 2566 จาก www.oic.go.th.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554–2558) : ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน พ.ศ. 2554)** (พิมพ์ครั้งที่ 2). สมุทรปราการ: บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.

สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะ กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สุกรรยา อังคุระษี. (2565). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2**. สารนิพนธ์ ศษ.ม.,มหาวิทยาลัย

หาดใหญ่, สงขลา.

สุนิสา สงัดศรี. (2565). **ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

สุทิน ชนะบุญ. (2562). **สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเบื้องต้น.** สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2566, จาก http://kkpho.go.th/km/index.php/2017- 08-10-06-37 01/category/2-r2r-5?download=13:6-2

สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, บุญมี พันธุ์ไทย และสมจิตรา เรืองศรี. (2557). **ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สุริยา ทองยัง. (2558). **ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร.** การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

อุดม อรุณราช. (2548). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

Best, J. W. (1977). **Research in Education.** New Jersey: Prentice-Hall.

Cakir, S., Piliyesi, E. and Mwaniki, C. N. (2019). Administrative Skills of Principals and Students Academic Performance in Public Secondary Schools in Langata Constituency, **Nairobi- Kenya. Journal of Popular Educationin Africa**, 3(10), 4 - 25.

Caldwell, R. G. (2000). **Criminology.** New York: Ronald Press.

Conger, J. A. (1989). **The Charismatic Leader: Behind the Mystique of Exceptional Leadership.** San Francisco: Jossey-Bass.

Gorton, R.D. (1983). **School Administration and Supervision.** Dubuque: W.M.C. Brown.

Haimann, T., Scott, W.G. and Connor, P.E. (1985). **Management**. Baston: Houghton Mifflin.

Hoy, W.K. and Miskel, C. G. (2001). **Educational Administration: Theory, Research and Practice** (6thed.). Singapore: McGraw-Hill International Edition.

Kamat. (2012). **New Trends in Education for 21st Century**. Retrieved May 4, 2021, from http://aview.in/alleventsinew-trends-in-education-for-21-century.php.

Katz, R. L. (1971). **Skills of an effective administrator. Harvard business review, executive success making it in management.** Massachusetts: University Press

Cambridge.

Obuakor, S. C., Elodi, O. L. and Anyaneche, U. L. (2019). Relationship between principals' administrative skills and teachers' task performance for sustainable development in Abia state public secondary schools. **COOU Journal of Educational Research**, 6(2), 41–53.

Sergiovanni, T. J. and Carver, F.D. (1983). **The New School Executive: A Theory of Administration** (2nd ed.). New York: Harper and Row.

Taro Yamane. (1973). **Statistics: an introductory analysis.** New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายปัญญา ช่างงาน	ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพฝาง
2. ผศ.ดร.สันติ บูรณะชาติ	ประธานหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
3. ผศ.ดร.น้ำฝน กันมา	ประธานหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย ครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน สแกนคิวอาร์โค้ดที่แนบมาและโปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบถูกต้องตามความเป็นจริง ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จะนำมาเสนอเป็นภาพรวม จะไม่นำเสนอเป็นรายบุคคลและจะใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของท่านไว้เป็นความลับแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 27 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 47 ข้อ

เมื่อท่านให้ข้อมูลครบถ้วนทุกข้อแล้ว โปรดส่งแบบสอบถามตามนางสาวอัจฉรา ทองปันและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้

นางสาวอัจฉรา ทองปัน
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 : ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่าน ดังนี้

1. เพศ

    ☐ ชาย

    ☐ หญิง

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

    ☐ น้อยกว่า 3 ปี

    ☐ ระหว่าง 4–8 ปี

    ☐ ระหว่าง 9–12 ปี

    ☐ 13 ปีขึ้นไป

3. ขนาดของสถานศึกษา

    ☐ ขนาดเล็ก

    ☐ ขนาดกลาง

    ☐ ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 : ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วพิจารณาและตัดสินใจว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของท่าน อยู่ในระดับใด แล้วขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องของระดับความคิดเห็นของแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้

5 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ทักษะด้านเทคนิค						
0	ผู้บริหารใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาสถานศึกษา	√				

จากตัวอย่างในข้อที่ 0 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความคิดเห็นหมายเลข 5 แสดงว่า ทักษะด้านเทคนิค ผู้บริหารใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาสถานศึกษา

ข้อ	ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ทักษะด้านเทคนิค						
1	ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารมีเครือข่ายที่ช่วยในการบริหารสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำนวัตกรรม หลักการ ทฤษฎี แนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารมีความสามารถในการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ					
5	ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ (เช่นโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟน เครื่องโทรสาร การส่ง E-mail หรือการใช้งานอินเตอร์เน็ต เป็นต้น)					
6	ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ					
7	ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบของครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม					
8	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ตามความถนัดและความสามารถ					
9	ผู้บริหารมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม มอบหมายงานได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความสามารถของครูและบุคลากร					
10	ผู้บริหารสามารถแนะนำและชี้แนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม					
11	ผู้บริหารเป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งวินัย และเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาวินัย					
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์						
12	ผู้บริหารสามารถสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน ร่วมกับครูและบุคลากรได้เป็นอย่างดี					

ข้อ	ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ (ต่อ)						
13	ผู้บริหารสามารถสื่อสารเพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
14	ผู้บริหารใช้วิธีการสร้างทีมงาน เพื่อให้การบริหารงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
15	ผู้บริหารมีวิธีการที่ชัดเจนในการสร้างเป้าหมายร่วมกันกับครูและบุคลากร					
16	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
ทักษะด้านความคิดรวบยอด						
17	ผู้บริหารมีความสามารถในการมองเห็นภาพรวมของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี					
18	ผู้บริหารมีความสามารถวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด					
19	ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้เป็นอย่างดี					
20	ผู้บริหารสามารถพัฒนาสถานศึกษาตามแผนการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้					
21	ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ที่ครอบคลุมการบริหารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากร ด้านแผนงานและความร่วมมือ ด้านพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และด้านวิชาการ					
22	ผู้บริหารสามารถจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก					
23	ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาได้					

ข้อ	ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ทักษะด้านความคิดรวบยอด (ต่อ)						
24	ผู้บริหารสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้					
25	ผู้บริหารสามารถเข้าใจถึงผลกระทบในการปรับเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี					
26	ผู้บริหารเข้าใจถึงบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน					
27	ผู้บริหารพิจารณากำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของบุคลากรได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่แสดงระดับคุณภาพการบริหารตามตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านความรู้						
0	ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ในวิชาชีพตามสาขางาน	√				

จากตัวอย่างในข้อที่ 0 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความคิดเห็นหมายเลข 5 แสดงว่า ทักษะด้านเทคนิค ผู้บริหารใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาสถานศึกษา

ข้อ	ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์						
1.1 ด้านความรู้						
1	สถานศึกษามีโครงการ กิจกรรม หรือนโยบายในการส่งเสริมทักษะวิชาชีพของผู้เรียนตามสาขาวิชา					
2	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ เช่น การแข่งขันทักษะวิชาชีพ การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ฯลฯ					
3	สถานศึกษามีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือและแนะแนวผู้เรียนให้สามารถสำเร็จการศึกษา ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด และลดปัญหาการออกกลางคัน					
1.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้						
4	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ สามารถประสบความสำเร็จสู่การเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ					
5	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมตามแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา					
6	สถานศึกษาเข้ารับการประเมินของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดทุกครั้ง ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ					
1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์						
7	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์					
8	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมขององค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.)					

ข้อ	ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.)					
มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา						
2.1 ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา						
9	สถานศึกษามีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ					
10	สถานศึกษามีการประสานงานกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร					
11	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในสาขางานหรือรายวิชาร่วมกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ ผู้เรียนมีสมรรถนะอาชีพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน					
12	สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ได้จากการพัฒนาร่วมกันอย่างถูกต้อง เหมาะสม					
13	สถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ได้จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
14	สาขาวิชาหรือสาขางานมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ หรือปรับปรุงรายวิชา หรือปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมอย่างเหมาะสม					
2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา						
15	ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน					

ข้อ	ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
16	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
17	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น PJBL Active Learning STEM Education เป็นต้น					
18	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดการใช้สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
19	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย					
20	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มุ่งสู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาที่ทำการสอน					
21	ครูผู้สอนมีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศหรือเอกสารประจำชั้นเรียนและรายวิชา					
2.3 ด้านการบริหารจัดการ						
22	สถานศึกษามีการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน การสืบค้น และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ					
23	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองและเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาตนเองและกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ					

ข้อ	ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
24	ครูผู้สอนมีการนำผลการพัฒนาตนเองมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีผลงานจากการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ ผลงาน หรือนวัตกรรม ที่ได้รับการยอมรับ หรือมีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน					
25	สถานศึกษาจัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการบริหารสถานศึกษา					
26	สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา					
27	สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ					
28	สถานศึกษามีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา					
29	สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งการเรียนรู้ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการใช้งานของผู้เรียนหรือผู้รับบริการ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา					
30	สถานศึกษามีการบริหารจัดการระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบคมนาคม ระบบการสื่อสาร รวมทั้งการจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยประโยชน์สำหรับให้บริการทางการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือผู้ใช้บริการในสถานศึกษา					
31	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการหรือห้องสมุดที่มีความพร้อมและเพียงพอสำหรับให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ ใช้บริการค้นคว้าหาความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้					

ข้อ	ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
2.4 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ						
32	สถานศึกษามีระบบการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตร					
33	สถานศึกษามีการจัดการฝึกอาชีพ โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ					
34	สถานศึกษามีการบริการชุมชน การบริการวิชาการ การบริการวิชาชีพ และจิตอาสาโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน					
35	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสาโดยใช้วิชาชีพ ผลงาน ชิ้นงาน จากการเรียนรู้มาสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม					
มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้						
3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้						
36	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี					
37	คณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ					
38	สถานศึกษามีแผนงาน หรือโครงการในการระดมทรัพยากรที่หลากหลายในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศ					
39	สถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูและครูฝึกในสถานประกอบการ					

ข้อ	ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้						
3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้						
40	สถานศึกษามีการจัดให้ครูพิเศษ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในสถานประกอบการ ทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศร่วมพัฒนาผู้เรียน					
41	สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น งบประมาณ ทุนการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ ปรากฏผลการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของการระดมทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรม					
42	สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการในการระดมทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษากับเครือข่าย เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
3.2 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย						
43	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนที่ใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนในการจัดการเรียนการสอน					
44	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับการวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา การประกอบอาชีพ และประโยชน์โดยรวมของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น					
45	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลงานตามวิชาชีพ และส่งเสริมการเป็นนวัตกร					

ข้อ	ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
46	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา					
47	สถานศึกษาจัดทำสารสนเทศทางวิชาชีพและข้อมูลนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ เพื่อจัดทำเป็นคู่มือ แนวทาง หรือสื่อประเภทอื่นๆ ในการให้บริการและเผยแพร่สู่สาธารณะ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์สำหรับการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index : IOC)

ตอนที่ 2 : ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ทักษะด้านเทคนิค						
1	ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีเครือข่ายที่ช่วยในการบริหารสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำนวัตกรรม หลักการ ทฤษฎี แนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีความสามารถในการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ความรู้วิธีการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ (เช่น โทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟน เครื่องโทรสาร การส่ง E–mail หรือการใช้งานอินเตอร์เน็ต เป็นต้น)	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ทักษะด้านเทคนิค						
6	ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบของครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ตามความถนัดและความสามารถ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม มอบหมายงานได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความสามารถของครูและบุคลากร	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารสามารถแนะนำและชี้แนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
11	ผู้บริหารเป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งวินัย และเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาวินัย	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์						
12	ผู้บริหารสามารถสร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรได้เป็นอย่างดี	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13	ผู้บริหารสามารถสื่อสารเพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
14	ผู้บริหารใช้วิธีการสร้างทีมงาน เพื่อให้การบริหารงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
15	ผู้บริหารมีวิธีการที่ชัดเจนในการสร้างเป้าหมายร่วมกันกับครูและบุคลากร	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
16	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ทักษะด้านความคิดรวบยอด						
17	ผู้บริหารมีความสามารถในการมองเห็นภาพรวมของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
18	ผู้บริหารมีความสามารถวางแผนกลยุทธ์เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
19	ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้เป็นอย่างดี	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
20	ผู้บริหารสามารถพัฒนาสถานศึกษาตามแผนการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
21	ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ที่ครอบคลุมการบริหารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากร ด้านแผนงานและความร่วมมือ ด้านพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และด้านวิชาการ	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
22	ผู้บริหารสามารถจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
23	ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาได้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
24	ผู้บริหารสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
25	ผู้บริหารสามารถจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
26	ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาได้	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
27	ผู้บริหารสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้	1	0	1	0.67	สอดคล้อง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์						
1.1 ด้านความรู้						
1	สถานศึกษามีโครงการ กิจกรรม หรือนโยบายในการส่งเสริมทักษะวิชาชีพของผู้เรียนตามสาขาวิชา	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
2	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ เช่น การแข่งขันทักษะวิชาชีพ การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ฯลฯ	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
3	สถานศึกษามีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือและแนะแนวผู้เรียนให้สามารถสำเร็จการศึกษา ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด และลดปัญหาการออกกลางคัน	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
1.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้						
4	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ สามารถประสบความสำเร็จสู่การเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ	1	0	1	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
5	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมตามแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
6	สถานศึกษาเข้ารับการประเมินของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดทุกครั้ง ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์						
7	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
8	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมขององค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.)	1	1	0	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา						
2.1 ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา						
9	สถานศึกษามีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10	สถานศึกษามีการประสานงานกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
11	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในสาขางานหรือรายวิชาร่วมกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ ผู้เรียนมีสมรรถนะอาชีพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12	สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ได้จากการพัฒนาร่วมกันอย่างถูกต้อง เหมาะสม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13	สถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ได้จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14	สาขาวิชาหรือสาขางานมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ หรือปรับปรุงรายวิชา หรือปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมอย่างเหมาะสม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา						
15	ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาเพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
16	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
17	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น PJBL Active Learning STEM Education เป็นต้น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
18	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดการใช้สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
19	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย	1	1	0	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
20	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มุ่งสู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาที่ทำการสอน	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
2.3 ด้านการบริหารจัดการ						
22	สถานศึกษามีการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน การสืบค้น และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
23	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองและเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาวิชาชีพได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาตนเองและกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
24	ครูผู้สอนมีการนำผลการพัฒนาตนเองมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีผลงานจากการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ ผลงาน หรือนวัตกรรม ที่ได้รับการยอมรับ หรือมีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
25	สถานศึกษาจัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการบริหารสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
26	สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
27	สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
28	สถานศึกษามีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
29	สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งการเรียนรู้ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการใช้งานของผู้เรียนหรือผู้รับบริการ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
30	สถานศึกษามีการบริหารจัดการระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบคมนาคม ระบบการสื่อสาร รวมทั้งการจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยประโยชน์สำหรับให้บริการทางการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือผู้ใช้บริการในสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
31	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการหรือห้องสมุดที่มีความพร้อมและเพียงพอสำหรับให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ ใช้บริการค้นคว้าหาความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2.4 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ						
32	สถานศึกษามีระบบการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตร	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
33	สถานศึกษามีการจัดการฝึกอาชีพ โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
34	สถานศึกษามีการบริการชุมชน การบริการวิชาการ การบริการวิชาชีพ และจิตอาสาโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
35	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสาโดยใช้วิชาชีพ ผลงาน ชิ้นงาน จากการเรียนรู้มาสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้						
3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้						
36	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
37	คณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการบริหาร สถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
38	สถานศึกษามีแผนงาน หรือโครงการในการระดมทรัพยากรที่หลากหลายในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
39	สถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูและครูฝึกในสถานประกอบการ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
40	สถานศึกษามีการจัดให้ครูพิเศษ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในสถานประกอบการ ทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศร่วมพัฒนาผู้เรียน	1	1	0	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
41	สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น งบประมาณทุนการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ ปรากฏผลการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของการระดมทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
42	สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการในการระดมทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษากับเครือข่าย เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
43	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนที่ใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนในการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
44	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับการวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา การประกอบอาชีพ และประโยชน์โดยรวมของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น	1	1	0	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
45	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลงานตามวิชาชีพและส่งเสริมการเป็นนวัตกร	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
46	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
47	สถานศึกษาจัดทำสารสนเทศทางวิชาชีพและข้อมูลนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ เพื่อจัดทำเป็นคู่มือ แนวทางหรือสื่อประเภทอื่นๆ ในการให้บริการและเผยแพร่สู่สาธารณะ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ–สกุล	อัจฉรา ทองปัน
วัน เดือน ปี เกิด	1 กุมภาพันธ์ 2521
สถานที่เกิด	เชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตร์บัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) สถาบันราชภัฏเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	43 หมู่ 3 ตำบลแม่สาว อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ 50280
ผลงานตีพิมพ์	อัจฉรา ทองปัน. (ผู้บรรยาย). (20 เมษายน 2567). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ในการประชุมวิชาการบัณฑิต ครั้งที่ 10 (หน้า 303 – 317). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.